

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izbaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Pretežno breme

Ze večkrat nam je bila dana prilika govoriti o težkih bremenih, ki jih v sedanji hudi gospodarski krizi predstavljajo za plačilno bilanco anuitete za državne dolge v inozemstvu. Naša plačilna bilanca je v glavnem sedaj trgovinska bilanca, ker prihaja denar v državo le od izvoza, v manjši meri od tujeskega prometa in od naših izseljencev. Zlasti je popolnoma ponehal dotok kapitala, ki je v prejšnjih letih vzdrževal aktivnost naše plačilne bilance, sedaj pa že dalj časa kapital miruje in ne prihaja iz bogatejših držav k nam. Saj še tisto, kar ga je pri nas, skuša uiti ven obnem z onimi kapitali, ki gredo čez mejo v spekulativne namene.

V vseh agrarnih, pa tudi v drugih državah je vedno težje spraviti skupaj potrebne zneske za plačilo kuponov, t. j. obresti amortizacije državnih posojil v inozemstvu. To nam povedo tudi naslednje številke: v letu 1931 je znašal naš izvoz 4,8 milijarde Din, lani pa je znašal približno 3 milijarde Din. Istočasno pa je bilo po državnem proračunu 1932—1933 namenjenih za anuitete inozemskih dolgov čez poldrugo milijardo dinarjev. Ob tolikem padcu izvoza je jasno, da ne moremo več zmagovati težkih bremen zunanjih dolgov. Deloma smo že bili razbremenjeni službe vojnih dolgov, seveda pa na drugi strani tudi ne dobimo reparacij. Nadalje nam je francoska vlada lansko letoje dovolila odlog za dve posojili v skupnem znesku (po proračunu za 1932—1933) 268 milj. Din letno. Toda to je bilo premalo, ker večino naših dolgov ne tvorijo dolgovi vladam drugih držav, pač pa zasebnikom. Zaradi tega je bilo jasno, da bodo morali tudi zasebni upniki naše države popustiti, saj vidimo podobno tudi pri drugih državah. Naša država sicer redno izvršuje vse svoje obveznosti, kakor je izjavil sam finančni minister, v dinarjih pri Narodni banki, in zato ji je treba priznati dobro voljo ter finančnega ministra pri ureditvi kompleksa državnih dolgov podpirati.

Kakor že omenjeno, tvorijo med našimi državnimi dolgovi vedno dolgovi zasebnikom v nasprotju z javnimi institucijami. Te dolgove pa delimo na dve skupini: ameriško in francosko.

Ameriško skupino tvorita obe Blerovi posojili, od katerih pa je že velik del v rokah naših državljanov in ne prihaja toliko v poštev kot inozemsko posojilo. Za obe ti dve posojili potrebujemo letno 253,5 milj. Din; če odbijemo zneske, ki so potrebni za naše državljane, pridemo do vsote kakih 180 milj. Din. Upoštevati je treba tudi visoko obrestno mero in nizki emisijski tečaj teh posojil, pa vidimo, koliko so zaslužili Američani pri teh dveh posojilih. Nič nepravilnega ne bi bilo, če bi Američani nekoliko popustili, saj so že itak dosti zaslužili.

Drugo skupino tvorijo predvojna posojila v Franciji, ki so bila leta 1930 valorizirana na podlagi posebnega sporazuma. Zanje znašajo izdatki po proračunu za 1932—1933 188 milj. Din. V to skupino je šteti tudi dolg za odkup orientalskih železnic in končno stabilizacijsko posojilo iz l. 1931. Od skupnega zneska tega posojila 1025 milj. frankov je odpadlo na Francijo 675 milj. frankov. Za stabilizacijsko posojilo rabimo letno 171 milj. Din, samo za francoske upnike nekaj nad 110 milj. Din, skupno gre pri francoski skupini za letno vsoto nad 350 milj. Din.

Francoski posestniki obligacij naših državnih posojil so dobro organizirani kakor sploh upniki inozemskih držav in z njimi se sedaj pogaja naš finančni minister v Parizu. O moči teh organizacij se je že dosti slišalo in tudi finančni ministri drugih držav bi vedeli povedati glede tega mnogo.

Pri pogajanjih tvorita podlago dve osnovni točki: ali odlog plačil obresti in amortizacije, ali pa novo posojilo, s kojega deviznim donosom bi lahko honorirali zapadle kupone. V prvi vrsti pride v poštev odlog plačil. V tem oziru gredo projekti do treh let in bi naša država izdala za vsa posojila, ki so bila izdana v Franciji, posebne bone za tri leta, katere bi se seveda lahko moglo dati eskontirati. To bi bila še najboljša rešitev in nam bi v resnici prinesla oddih.

Druga pot je avstrijska: novo posojilo. Politično je sicer novo avstrijsko posojilo pomenilo uspeh, vendar so o gospodarskem pomenu posojila mnenja v Avstriji deljena. Za novo posojilo je danih več možnosti. Francoska država ga najbrž zaradi znanega stanja francoskih financ ne more dati. Zasebniki najbrž tudi v Franciji še dolgo ne bodo podpisali nobenih posojil, saj smo pred nedavnimi čitali, da je moral biti javni vpis nekega francoskega kolonialnega posojila odložen, čeprav je zanj garantirala francoska država. — Banke bi končno prišle edine v poštev, pa se nečjejo imobilizirati. Tu bi lahko posredovala francoska vlada.

Iz vsega tega vidimo, da vprašanje ureditve anuitet dolgov ni enostavno. Razmere na denarnem trgu v Franciji niso rožnate, dokler se splošna svetovna gospodarska konjunktura ne izpremeni stalno na boljše.

Končno pri kompleksu teh vprašanj ne smemo pozabiti važnega dejstva. Vse številke so preračunane v dinarje za inozemske devize po oficialnih paritetah, kakor so bile objavljene leta 1931 ob zakonski stabilizaciji dinarja. Danes so za inozemske anuitete potrebni večji zneski, kar vse govori le še bolj v prilog nam, ker je vedno težje zmagovati visoke zneske za plačilo inozemskim upnikom. Tako inozemskim upnikom ne preostaja ničesar drugega kot dovoliti odlog, za kar imamo že zglede in primere v drugih državah, sprizniti se morajo z mislijo, da zaenkrat tudi oni doprinesejo žrtve v sedanji gospodarski depresiji, kakor jih že itak doprinašajo marsikateri dolžniki povsod po svetu.

Oca.

Intrige proti Schleicherju se niso posrečile

Hitler čedalje bolj v škripcih

Vsi bi bili radi kanclerji

Berlin, 11. jan. (d.) Intrige, ki so jih v zadnjem času pletli okoli generala Schleicherja njegovi nasprotniki, predvsem Hitler, so se razvzljale in Schleicherjev kabinet stoji danes pred nemško javnostjo bolj trdno kakor poprej. Ker uživa Papen še vedno trdno zaupanje pri predsedniku republike Hindenburgu, je bilo splošno mnenje, da je sam Hindenburg dal pobudo za sestanek Papena s Hitlerjem v Kölnu z namenom, da bi pritegnil Hitlerja k sodelovanju s Schleicherjem ali pa da bi se informiral,

ali je mogoče ustvariti nacionalno koncentracijo

med Papenom, Hugenbergom (nemškimi nacionalci) in Hitlerjem, za slučaj, da bi Schleicherjev kabinet po nezaupnici v parlamentu padel. Še danes se zdi verjetno, da je Papen v resnici ravnal po nalogu od zgoraj, da bi pritegnil Hitlerja bližje Schleicherjevemu kabinetu. Nič čudnega pa bi ne bilo, ako bi bil Papen to svoje poslanstvo izbral v svoje lastne namene za slučaj, da bi se mu bilo posrečilo doseči s Hitlerjem in pozneje s Hugenbergom sporazum. Papen bi bil tedaj skušal, spraviti se s pomočjo teh dveh zopet v ospredje in vreči se Schleicherju v hrbet v trenutku, ko bi bil ta prejel nezaupnico od parlamenta in bi se Hindenburg ne upal vnovič dekretirati razpusta. »Socialni general Schleicher je poleg tega že prišel v konflikt z nekaterimi svojimi ministri, kakor n. pr. z ministrom von Braunom, ker je napovedal kolonizacijo Vzhodne Pruske in s tem

razdelitev veleposestev

Von Papen je morda računl, da se bo Schleicherju zgodilo prav to, kar se je Brüningu, ki ga je Hindenburg odsvolil radi napovedane agrarne reforme v Vzhodni Prusiji; tu ležijo veleposestva nemških baronov, ki imajo danes veliko besedo pri Hindenburgu. Toda Papenova misija pri Hitlerju ni uspela, prav tako ne kaže Hugenberg volje za sodelovanje s Hitlerjem. Če je imel Papen kake zahrbtnje namene proti Schleicherju, jih je seveda opustil v trenutku, ko je uvidel, da je brez moči proti njemu. Po njegovi avdijenci pri generalu Schleicherju je bilo izdano uradno poročilo, ki od-

ločno zanika vse govorice o nasprotstvu med Papenom in kanclerjem. Ali je to samo Papenov taktični umik, ali je poročilo iskreno? Za generala Schleicherja so ta vprašanja danes brez pomena. Tudi če bi Papen ne mislil glede svojih odnosov do Schleicherja iskreno, je gotovo, da je prišel po objavi omenjenega poročila v položaj človeka, ki absolutno ne more Schleicherju do živga.

Važnejši rezultat teh sestankov in intrig je drugi:

Hitler je danes bolj osamljen kakor kedaj poprej

in ta okolnost je odločilne važnosti za nadaljni razvoj političnih dogodkov v Nemčiji. Na sestanku starešin državnega zbora je Schleicherjev odposlanec državni podtajnik Planck izjavil, da nima vlada nič proti temu, da se državni zbor skliče 24. januarja; edina njena želja je, da se politični položaj do takrat razčisti. Ta Schleicherjeva želja se je že danes v veliki meri izpolnila. Predvsem je Hugenberg razkril svoje karte. Sam in po svojih tovariših poslancih ter po svojem tisku je povedal, da nima nikakega interesa na tem, da bi prekinil svoje dobre odnose do vlade in do predsednika republike Hindenburga zato, da bi se morda prikupil Hitlerju. V načelu nima nič proti osnovanju narodne koncentracije, toda ta bi ne smela imeti namena, da spravi Hitlerja na kanclersko mesto, pač pa bi bil

Hugenberg sam rad kancler

predsedstvenega kabineta! Jasno je, da v takšno kombinacijo se Hitler ne bo spuščal. Hitler se silno boji razpusta državnega zbora, ker je prepričan, da se nikdar več ne vrne v parlament s tolikšnim številom poslancev; Hugenberg si volitve nasprotuje, ker upa, da bo število svojih mandatov dvignil prav na račun Hitlerjevcev!

Centrum je že večkrat namignil, da je pripravljen podpirati »socialnega generala«. Tako je Hitler danes osamljen in se kvečjemu lahko druži še s komunisti! To bi bila pač nevarna igra, v katero se stranka, ki si je postavila pobijanje komunizma za prvo točko svojega programa, ne more spustiti, ne da bi tvegala svoj obstoj. Schleicherju se je po kratkem času hladnega taktiranja posrečilo spraviti Hitlerja v silno mučen položaj: Ali tolerira Schleicherjev kabinet v državnem zboru, ali pa Schleicher razpiše volitve, ki lahko prinesejo Hitlerjevi stranki smrtni udarec. Vse šanse v Nemčiji so torej danes

u rokah „socialnega generala“

Hitlerjeva taktika stremi sedaj za tem, da bi se sklicanje državnega zbora čimbolj odgodilo in da bi Hitlerjeva stranka ne bila prisiljena, da izbira po zgornji alternativni.

Denar za Hitlerja se ne rentira

Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da se je Papen po svojem sestanku s Hitlerjem sestel tudi s predstavniki veleindustrije kakor s Springunom, dr. Vöglerjem in menda tudi z g. Thyssenom, ki je doslej zalagal Hitlerjevo stranko z denarjem. Iz teh sestankov sklepajo, da so morda veleindustriji sami dali pobudo za razgovor med Papenom in Hitlerjem, ali pa da so ga vsaj pospešili. Ironično vprašuje neki demokrati list, ali so se morda veleindustriji zblali za kapital, investiran v Hitlerjevo stran-

ko, ki danes prav nič ne nese, ker Hitler ni v vladi? Gotovo so ti po Papenu skušali pritisniti na Hitlerja, da bi se odločil za sodelovanje s Schleicherjem, in da bi tako lahko ščitil njihove interese pred generalom s socialnimi načrti, ki ogrožajo veleindustrijo. Hitler očitno ne posluša njihovega nasveta in upa, da morda kedaj napoči dan, ko bo lahko sam postal kancler. To upanje je danes manj upravičeno, kakor kedaj poprej.

Oster nastop Jouhauxa v Ženevi

Delavstvo zahteva znižanje delovnika

Od 170 milijonov je 30 milijonov brez posla

Ženeva, 11. jan. AA. Na konferenci za 40 urni tednik, je danes dopoldne prišlo do precej ostrega nastopa. Debatu je otvoril francoski delavski delegat Jouhaux. V svojem govoru je izjavil, da prvi svet v katastrofo. Sedanja kriza ne bo tako minila, kakor so minile poprejšnje. Delavski razred, je dejal Jouhaux, je prišel v Ženevo zahtevati priznanja svoje pravice do dela. Če bi bili delegati mnenja, je nadaljeval govornik, da je treba to vprašanje spet odgoditi, homo vedeli, v katero smer naj uravnamo svojo akcijo. Prehodne odredbe ne zaležejo več, ker kriza čedalje bolj pritiska. Potrebne so zato radikalne odredbe.

Delegat je nato dejal, da bi bila edina rešitev krize v tem da se zniža število delovnih ur, ker so vse druge metode, kar smo jih poskusili, dokazale, da so jalove. Mezde delavcev pa se ne smejo znižati in tudi ne življenjski standard, kateri itak predstavlja minimum.

Nato je Jouhaux navajal, hoteč nazorno prikazati globino zla, statistiko o nezaposlenosti na svetu: V Veliki Britaniji je nezaposlenih 3 milijone delavcev, v Nemčiji 5 milijonov in pol, v USA 11 milijonov in pol, v Italiji 1 milijon. Glede Francije pravi statistika, da je tam samo 300.000 nezaposlenih delavcev, toda Jouhaux ne verjame točnosti te statistike in misli, da je v Franciji skoraj milijon delavcev brez dela. Na vsem svetu je tedaj od 170 milijonov delavcev 30 milijonov nezaposlenih.

Skrajni čas je tedaj, je nadaljeval govornik, da se kaj stori. Po njegovem mnenju bi bilo najbolje, da se na novo razdeli delovni čas.

Nato je Jouhaux pobijal zahteve po znižanju mezd, ki naj bi znižala produkcijske stroške, in s številskimi dokazoval, kako postaja nezaposlenost čedalje hušje breme občinam.

Naposled se je govornik pri zagovarjanju znižanja delovnega časa skliceval tudi na Ameriko, kjer so se vlada in industrije izrekle za redukcijo delovnih ur. Gospodarski strokovnjaki, ki jim je Hoover poveril nalogo, da prouče možnost za zboljšanje gospodarskega položaja v USA, so priporočili uvedbo delovnega tedna s 30 urami.

Japonci delajo smotreno in sistematično

Zavzetje „Prehoda sedmerih vrat“

Provinca Džehol bo kmalu zasedena

London, 11. jan.

Tako s kitajske kakor z japonske strani se doznava, da so japonske čete zavzele mesto Čjumenkov, ki leže severno od pristanišča Sanghajvan, in sicer ob Velikem zidu. Čjumenkov pomeni »Prehod sedmerih vrat, skozi katera vodijo vse ceste iz Pekinga v vzhodni Džehol. Čjumenkov je torej važna gospodarska in strateška točka in njeno zavzetje pomeni, da hočejo Japonci onemogočiti, da bi kitajska armada pod guvernerjem pekinške province, Čansuljanom, hitela Džeholu na pomoč, ko ga bodo Japonci z vzhoda, to je iz Mandžurije, zasedli.

Brez velikih žrtev

Mesto je padlo brez posebnih žrtev. Kitajsko poročilo sicer pravi, da se je bila krvava bitka med japonsko-mandžurskimi četami, katere je podpirala tudi artiljerija, in med kitajskimi četami, katerih jedro je tvoril 3. kitajski kavalerijski polk. Kitajski konjeniki so junaško odbili japonske napade. Japonsko poročilo, ki bo s strateškega sta-

lišča bolj odgovarjalo resnici, pa pravi, da so cesarske čete »Prehod sedmerih vrat« zasedle brez posebnih izgub, ker so se maloštevilni kitajski vojaki po kratki obrambi umaknili 10 milj južno proti Šimenkaju.

Provinca Džehol

ki jo bodo po poročilu »Daily Express« iz Harbina Japonci zasedli že tekom tega meseca, meri 181.200 kvadratnih kilometrov in ima okoli pet milijonov prebivalcev. Dežela nudi veliko razmaha poljedelstvu in je bogata tudi na rudah. Premoga se je leta 1921 izkopal 900 milijonov ton. Glavno mesto je Džehol, čisto blizu Velikega zidu, ki ima 50.000 prebivalcev. Zasedbo Džehola smatrajo Japonci za potrebno, da zaprejo Kitajcem vrata v Mandžurijo in obenem onemogočijo, da bi Kitaj zgradil luko ob Rumenu morju, ki bi mogla konkurirati Port Arthurju. Obnemem bi s prikličljivo Džehola k Mandžuriji oropali pekinškega guvernerja Čansuljana, bogatih dohodkov iz te province, ki znašajo na leto nič manj ko 10 milij. dolarjev.

Angleško posredovanje

ki ga je ponudil poveljnik angleške eskadre pred Činvantao, na krovu križarke »Folkestone«, so tako Kitajci kakor Japonci odbili. Japonski zunanji minister, grof Ušida, smatra posredovanje za nepotrebno, češ da ni nobene nevarnosti za kakšno vojsko, Kitajci pa so odgovorili, da gre za tako kršitev kitajske suverenitete in teritorija, ki se ne more popraviti po posredovanju.

Japonske čete, ki »pacificirajo« Mandžurijo, so dospеле na najskrajnejšo severovzhodno točko, to je do Hulina (ki leži še severneje od Pogrančnice), iz katerega so vrgli vse kitajske brambovce preko meje v Sovjetsko Rusijo.

Japonci nevdružno marširajo naprej

Kitaj kliče narod na vojsko

Tokio, 11. jan. Ž. V področju Čjumenkova, ki so ga zasedle japonske čete večeraj, se nadaljuje nove borbe. Maršal Čansuljan z veliko naglieo pošilja v ta kraj nove čete, da prepreči nadaljnje japonsko prodiranje. Po vesteh iz Nankinga je kitajska vlada izdala alarmantno povelje vsem vojaškim odinam kitajske vojske, da so pripravljene, da na prvi poziv krenejo na bojišča v severni Kitajski. S kitajske strani poročajo, da je japonska vojska na mnogih mestih prekorajčila mejo province Džehol ter da je na pobodu proti Tjencinu in Pekingu. Kitajska vojska se povsod ogroženo brani.

Avstrija naj da odgovor!

Italijansko-madžarske-avstrijske mahinacije se morajo razčistiti

Pariz, 11. jan. tg. Socialistična interpelacija v dunajskem parlamentu zaradi prikritega pošiljanja orožja na Madjarsko bo, kakor je videti, dala resen povod za akcijo interesiranih vesilci proti Avstriji. Tako našteva »Populaire« kot krivce te afere najprej Italijo, ki tajno oborožuje Madjarsko, potem Madjarsko, ki očitno krši mirovne pogodbe, nazadnje pa Avstrijo kot pomočnico. Iz Pariza zgrahijo sedaj lahko samo Avstrijo. Zato se bodo francoski socialisti protivili razpisu pred kratkim sklenjenega avstrijskega posojila, dokler se škandal ne razčisti, posebno, ker se je to posojilo za Avstrijo moglo ratificirati samo z glasovi socialistov. Socialisti zahtevajo, da mora vlada razpis posojila inilitirati toliko časa, dokler ne da Avstrija v tem vprašanju pojasnil in jamstev.

Bolivijski se bližajo Asuncionu

London, 11. jan. AA. Iz Newyorka poročajo: Po vesteh, ki so prispele sumpaj, so bolivijske čete večeraj zavzele paragvajsko utrdbo Maršal Pez. Tako so se njihove čete približale že na 175 milj glavnemu paragvajskemu mestu Asuncionu.

Kako rešiti gospodarsko krizo sveta?

Deflacija ali inflacija?

Blagajna za izenačenje valut

Zeneva, 11. jan. V okolici Zveze narodov pežno sledijo razpravam pred odborom izveden-ov, ki ima nalogo, da sestavi program svetovne gospodarske konference. Glede denarnega vprašanja sta se takoj pokazali dve nasprotni struji, in sicer med državami, ki zagovarjajo mnenje, da je treba soper uveljaviti v vseh državah zlato valuto, in med Anglijo, ki je proti obnovitvi zlata valute in vztrajno zagovarja inflacijsko denarno politiko. Prvo skupino držav vodijo Francija in Združene države. Angleži trdijo, da je rešitev sedanjega gospodarstva v inflaciji, ker se s pomočjo inflacije dvignejo cene. Malodane ves angleški tisk zagovarja to naziranje. Tako je n. pr. konservativni »Times« priobčil prav te dni odločen članek v tem smislu in laboristični »Daily Herald« mu je z navdušenjem pritril. Po mnenju tega lista je treba napraviti konec politiki varčevanja in javne ustanove naj si izposodijo denar in naj pričnejo s javnimi deli in s drugimi podjetji, da bodo brezposelni dobili delo. Francozi odločno pobijajo to politiko, češ, da je prav inflacija povzročila kaos v svetovnem gospodarstvu in da je gospodarsko življenje, ki ga inflacija prinese, samo trenutno,

dokler končno ne zapade država v še hušje bedo.

Z zadovoljstvom je javnost vzela na znanje predlog ameriškega delegata Williama, naj se stavijo na dnevni red gospodarske konference vprašanja mednarodnih dolgov. Williams ni izključil iz te točke vprašanja političnih dolgov, to je evropskih dolgov napram Ameriki. Ameriška delegata sicer nimata posebnih pooblastil od svoje vlade, vendar je predlog g. Williama znak, da se v Ameriki vendar pričeli misliti na novo uroditve zadore evropskih dolgov. Ameriška delegata Day in Williams sta tudi privolila v to, da se postavi na dnevni red vprašanje carin. Dosedanji predsednik Združenih držav Hoover je vedno odklanjal vsako razpravo o carinah. Zato se smatra ta korak ameriških delegatov za napredek.

Predstavniki Francije, Združenih držav in Velike Britanije so se glasno sklenili, da je treba vse storiti, da se spravi zopet v obtok mednarodni kapital in da se s vsemogočnimi sredstvi napravi konec tezaviranju denarja, ki je v veliki meri krivo današnje stiske.

Zeneva, 11. jan. Z. Belgijski finančni strokovnjak Francqui je predložil danes dopoldne pri-

pravljalnemu odboru za svetovno gospodarsko konferenco obširno spomenico. Prišel je do sledečih sklepov: da se mora vpostaviti splošno zupanje z razloženjem važnih višjih političnih vprašanj, da se morajo počasi odstraniti vse trgovinske zapreke s regionalnimi sporazumi, da se kratkoročni krediti pretvorijo v dolgoročne, da se valutarne razmere stabilizirajo s ponovno vpeljavo zlatega standarda. Za one države, ki razpolgajo s malimi količinami zlata in deviz, se otvori blagajna za izenačenje valut kakor tudi, da se vpostavi svoboden promet blaga in kapitala.

Zeneva, 11. jan. AA. Na pripravljajni seji za svetovno gospodarsko konferenco je italijanski delegat prof. Beneduce govoril o potrebi, da bi konferenca sestavila praktičen program s posebnim ozirom na potrebo mednarodne denarne ureditve. Vrh tega bo morala konferenca urediti še vprašanja reparacij in vojnih dolgov. Preteklost naj se likvidira tako, da se kratkoročni dolgi konsolidirajo, dolgoročni pa revidirajo. Te rešitve naj bodo odvisne od plačilne zmoglosti posameznih držav.

Važnejši momenti Stalinovega govora

V znamenju vojne nevarnosti
Luč in senca

Stalinov govor v plenumu komunistične stranke v Moskvi vzbuja v inozemstvu pozornost po tem, da je Stalin naglašal vojno nevarnost na Daljnem vzhodu. Drug važen moment njegovega govora je ta, da Sovjeti ne bodo druge petletke izvajali v tako naglem tempu, kakor so prvo, ampak bodo šli za izboljšanjem kvalitete in disciplin delavstva. Tretji važnejši moment je v tem, da je Stalin priznal napake prve petletke in pa velik odpor, na katerega je naletela socializacija zemlje na kmetih.

Stalin je dejal, da je industrijska produkcija Rusije v razmerju s celotno produkcijo države od 48% v l. 1928 narasla na 70 odst. v l. 1932. Industrijska produkcija Rusije je danes trikrat večja, nego je bila pred vojno. Industrijski načrt prve petletke je bil izpolnjen do 93,7%, v težki industriji pa je celo prekorajil 100 odst. Manjkajočih 6,3 odst. bi bila ruska industrija tudi zmogla, ako bi se ne bila pokazala potreba, da se industrija začasno

prouredi v vojno industrijo

zaradi vojne nevarnosti, ki je obstojala na Daljnem vzhodu, tako da so tovarne cele štiri mesece morale proizvajati vojni material. Sovjeti so absolutno miroljubni, ne smejo pa zapreti oči pred tem, da je vojna na vzhodu še vedno mogoča. Zato bo tudi v bodoče ruska industrija zaposlena v gotovem razmerju s izdelovanjem vojnih potrebščin. Kar se tiče

druga petletka,

se bo izvajala bolj počasi, ker začetnega patosa in navdušenja ni več potreba. Zdej se bo treba prizadevati, da se izboljša kvaliteta produktov, da se utrdi disciplina delavstva in da se proizvodi pocenijo. Kar se tiče

Tudi Lebrun bo obiskal papeža

Dunaj, 11. jan. tg. Neki katoliški večerni list poroča, da se med onimi številnimi kronanimi glavami in drugimi državnimi poglavarji, ki jih pričakujejo kot romarje v Rimu v svetem letu in ki jih bo sprejel papež tudi kot povzetni suveren na lastnih vatikanskih tleh, nahajajo razum italijanskega kralja belgijski kralj Albert, predsednik francoske republike Lebrun in predsednik avstrijske zvezne republike Miklas.

Maniu bo demisioniral?

Bukarešt, 11. jan. Z. Pogajanja, ki jih je nadaljeval Titulescu vsi noč z vplivnimi člani vlade in s krono in ki so se nadaljevala tudi danes, so ostale brez uspeha. Ker ni bila sklicana seja vlade, mislijo, da se pogajanja ne bodo nič več vodila. Titulescu je sklenil, da na vsak način še noč odide v Sinajo in obvesti kralja o sedanjem položaju. Po njegovem povratku bo izdan končni sklep o vladni demisiji.

V Spaniji še ni miru

Madrid, 11. jan. tg. Pretoklo noč so se v mnogih krajih nadaljevali izgređi, pri katerih so streljali, metali bombe in je bilo več oseb ranjenih. V Valenciji je padla bomba prav v avto, zaseden s orožniki, vendar pa se ni zgodila nesreča, ker je bil neki orožnik toliko pri sebi, da je hitro odtrgal gorečo vrvice. V Murcii so izgređniki napadli veliko skladišče municije, v katerem je bilo spravljeno 3000 kg dinamita, pa je tamkajšnji upravitelj srečno odbil njihov napad. Na mnogih krajih so našli na železniških tirih in mostovih bombe, ki pa so napravile samo malo škode. Sicer pa je promet v Spaniji normalen. V okolici Valencije je bil ubit en možki, ko so izgređniki streljali na mimohiteči vlak.

Strašna panika v kinu

Napulj, 11. januarja. AA. Iz Lecejeja poročajo, da je v tamošnjem kinu nastal zaradi kratkega stika ogenj. Med gledalci je izbruhnila panika. Ljudje so na begu iz dvorane pohodili več žensk in otrok. Nekateri so se vrgli celo z balkonom in galerij na zemljo. 20 ljudi je ranjenih, med njimi 5 smrtonosno.

Dunajska vremenska napoved: Splošno se bo pooblačilo in pričakovati je novega snega. Temperatura bo večinoma pod ničlo.
Zagrebska vremenska napoved: Po večini oblačno, ponoči jasno, megleno in filadno.

socializacije poljedelstva,

se je namesto milijonov majhnih posestev ustvarilo 200.000 kolektivnih gospodarstev, ki jih obdelujejo kmetje, in pa 5000 vzornih državnih gospodarstev. To se pravi, da se je socializiralo 70% zemlje. Stalin je sicer izjavil, da se je množina žita na trgu podvojila, ni pa ničesar govoril, v kakšnem stanju je prehrana prebivalstva in kako se socializacija splošno rentira. Pač pa je priznal, da se je proti socializaciji pojavil

velik odpor,

katerega Stalin pripisuje kulakom in »ostankom buržuaznega družabnega razreda«, ki da so se vrnili na delo kot kmečki delavci in ščevali kmete, ki kljub kolektivizaciji še vedno vzdržujejo stari pojem lastnine. Zato je treba, je dejal Stalin,

diskuturo proletarijata še poostri

in vrste stranke očistiti vseh nezanesljivih in nesposobnih elementov. Stalin je dejal, da bi bilo napačno misliti, da je vse dobro. Napak in nedostankov je zadosti, toda rezultati prve petletke so po njegovem mnenju pobili trditve, da je petletka neuresničljiva sen.

Končno je predložil Stalin številke, rekoč, da se je število industrijskega delavstva pomnožilo za 50%, medle pa so se zvišale za 67 odst. Ni pa omenil, da je kupna moč denarja v Rusiji nizka. Priznal je tudi, da je treba valuto ozdraviti. Pohvalil se je pa s tem, da ni v Rusiji absolutno nobene brezposelnosti in da se je življenjski standard delavcev in kmetov izboljšal (?).

Naglašal je tudi, da je po oktobrski revoluciji do danes analfabetizem v Rusiji popolnoma izginil. Teža uspeha sovjetom niče ne odreka, žal pa so v svojem bolnem ateističnem fanatizmu uničili neprecenljive moralne vrednote, ki temelje v religiji.

Primeroma majhen
deficit v Nemčiji

Berlin, 11. januarja. AA. Nemški finančni minister grof Schwerin je v govoru, ki ga je imel pred proračunskim odborom nemškega državnega zbora, izjavil, da so leta 1932 dali direktni davki 800 milijonov mark manj, kakor je bilo proračunano, tako da se bo nemški proračun končal najbrž s primanjkljajem pol druge milijarde. Pri tem pa je finančni minister naglasil, da se primanjkljaj lani ni dosti povečal ter je treba ta primanjkljaj razdeliti na tri leta od 1930 do 1932, to je na dobo, ko je bila gospodarska kriza najhušja. Kako huda je bila ta kriza v teh letih, se vidi n. pr. iz tega, da se je proračunsko leto 1931-32 zaključilo v Združenih državah s primanjkljajem dobrih 16 milijard mark in da primanjkljaj Francije letos dosega vsoto 26 milijard frankov. Minister je dodal, da Nemčiji ne bo nemogoče tega primanjkljaja pokriti. Tudi sicer nemška državna blagajna ni bila v zadnjih mesecih v zadregi glede izplačil obveznosti, za kar gre zasluga pravočasno izdanim ukrepom.

Devizne odredbe v Rusiji

Moskva, 11. januarja. AA. Vlada je izdala važne spremembe o prometu z devizami. Inozemci bodo odslej lahko izvažali ves preostanek deviz iz Sovjetke Rusije. Dozdaj so morali imeti za to posebno dovoljenje. Pač pa ostanje v veljavi strogi ukrepi, ki prepovedujejo prenos v inozemstvo deviz, ki so jih tudi zaslužili na sovjetskem ozemlju.

Komunistični nemiri v Havani

Havana, 11. januarja Z. V Havani je prišlo do velikih komunističnih nemirov. Ranjenih je bilo večje število oseb in izvršene številne aretacije. V mestu je proglašeno obsedno stanje.

Cenzura v Argentini

Buenos Aires, 11. januarja. AA. Predsednik Justo je odgodel parlament dotlej, dokler ne pomenijo sedanji politični nemiri. Tudi je uvedena cenzura.

Angleške morske vaje

London, 11. jan. AA. Danes je odplula iz Plymoutha flotila podmornic, ki se bo udeležila pomorskih vaj severnomorske eskadre v Blaknjatem zalivu.

Hoover se poslavlja

Washington, 11. jan. Z. Hoover je že pričel s izselitvijo iz predsedniškega postopja. V hodnikih Bele hiše delavci urejajo njegove stvari, ki jih bo vzel s seboj. To so mnogi darovi, ki jih je prejel v času svojega službovanja kot predsednik. Po hišico v predsedniški palači in ves servis je država last, Hoover se bo preselil v Balo Allo v Kaliforniji. 4. marca bo Hoover odpotoval v Newyork, od tam pa z ladjo v Kalifornijo. Hoover bi si lahko izbral krajšo pot po železnici, toda želi polovati s ladjo, da se odpotuje. Njegovo premoženje se je radi znižane plače in krize zelo zmanjšalo.

V Beli hiši se vršijo vsa dela za vselitev novega predsednika Roosevelta. Ker je Roosevelt hrom in ne more iti po stopnicah, bo zanj namešeno v postopju posebno dvigalo. Poleg tega gradijo v Beli hiši velik plavalni bazen, ker mora Roosevelt iz zdravstvenih razlogov dnevno plavati.

S čim se bavijo Hitlerjevci

Dunaj, 11. jan. Tukajšnja policija je v hiši farmacevtske družbe Thiespot našla veliko množino amonita, in sicer 44 paketov, ki vsebujejo 352 amonitovih patron. Patrone so bile izdelane v tovarni v Blumau-u. Policija je zaprla poslovodjo Kurta Barisanija, ki je komandant narodno-socialističnega motornega oddelka na Dunaju. Barisanij se izgovarja, da je bil amonit, ki je kakor znano, zelo jako eksplozijsko sredstvo, prinesen v njegovo skladišče skrivaj, toda policija temu ne verjame. Policija je izvršila 20 hišnih preiskav na Mariabihlu in tudi v nekaterih drugih predmestjih ter je tudi veliko oseb zaslišala. Čisto gotovo je, da gre za zalogo eksploziv v svrhu narodne socialistične stranke. Javnost je zaradi tega seveda zelo razburjena.

Samoumor hčere Trockega

Berlin, 11. jan. Z. Pruska vlada je pred leti dovolila hčerki Trockega, gospej Zinaidi Volkov, ki je najprej spremljala svojega očeta v Turčijo, pozneje pa hude obolela na pljučih, da se sme v svrhu zdravljenja nastaniti v Nemčiji. Pred kratkim pa je bil njena prošnja za podaljšanje dovoljenja od nemških oblasti zavrnjena. Gospa Volkov je bil označena kot oseba brez državljanstva ter ji je bilo s strani nemških oblasti sporočeno, da bo izgnana iz Nemčije. Nocoj pa je izvršila samoumor. »Berliner Tageblatt« poroča, da bo najbrž tudi eden izmed sinov Trockega, ki študira v Berlinu, istotako izgnan iz Nemčije. Radl samoumora hčerke Trockega pa s merodajnega mesta javljajo, da vesti, ki so jih razširili listi, ne odgovarjajo resnici. Bivanje v Berlinu je bilo ge. Volkovi večkrat podaljšano. Ker pa se je njeno zdravje znatno zboljšalo, ji je bil stavljen rok za bivanje do 31. decembra 1932. Na prošnjo, ki jo je zanjo vložil njen pravni zastopnik za ponovno podaljšanje bivanja, še ni dobila rešitve, vsled česar ne more biti govora o nameravanim izgonu.

B. Z. am Mittag piše, da se je ga. Volkova v Berlinu bavila s propagando. Po ločitvi s prvim možem se je seznanila v Berlinu z nekimi inženjerjem, ki pa se ji je tudi izneveril. 1. januarja je odpovedala stanovanje, dne 5. januarja ob 6.50 zjutraj pa je prinesla svojega otroka v zavetje s pripombo, da ga bo zvečer zopet prišla iskat. Takoj nato se je vrnila v svoje stanovanje in odprla plinško cev in se zadušila. Sin Trockega, ki študira v Berlinu, je vzel njenega otroka k sebi.

Nova ekspedicija
na Mount Everest

Köln, 11. jan. AA. Kakor znano, se vrše na Angleškem velike priprave za nov poskus vzpona na najvišjo goro sveta Mount Everest v Himalaji. Predsednik organizacijskega odbora za ekspedicijo na Himalajo je Joungusband, prvi Evropec, ki se mu je posrežilo vihotapiti se v Lhaso. Joungusband je dal londonskemu dopisniku lista »Kölnische Zeitung« nekatere podatke o pripravljajoči se ekspediciji. Odprava odrine v Indijo v začetku marca. Opremljena bo kar najpopolneše; predvsem bodo člani ekspedicije imeli tako obleko, ki si jo bodo električno greli, ker bi drugače podlegli silnim in mrzlim viharjem, ki brljejo v teh višinah. Ekspedicija je že najela izborne indijske kulije, ki bodo nosili prtljago v hrib. Joungusband je dodal, da je bila ekspedicija na Mount Everest leta 1922 bolj študijsko potovanje; sedanji poskus ima mnogo več upanja, da bo uspel.

350 smrtnih obsodb

Varšava, 11. jan. tg. V pravncem odboru sejma so predlagali socialisti, da se ukinejo izredna sodišča. V zadnjih petih letih je bilo izvršenih več kot 350 smrtnih obsodb, katerih število ni razen Rusije dosegla nobena evropska država. Vladne stranke so predlog odklonile.

Pozor pred tako kulturo!

Vsi so danes marljivo na delu za šolako reformo: Mehikanci, Sovjeti, Čehoslovaki, Poljaki,

O tem je slišala tudi »Delavska politika«, ki smatra to priliko za ugodno, da nam razloži svoj kulturni program. Čeprav je marksističen nazor o kulturi že davno splošno znan, nas mnenje »Delavske politike« vendarle preseneča po svoji izvirnosti. Glasilo jugoslovenske socialne demokracije je z nekaterimi američkami

zadovoljno, klasi se mu dopade, da mora biti vzgoja državna in enotna, vse premalo pa mu je prosvetni program napreden. V prvi vrsti je treba, pravi »Delavska politika«, reformirati univerzo, kjer danes poučujejo znanstveniki »premalo naprednega duha, ki polegajo vsem nedostatom znanosti in družbe.« To se pravi, proč z znanostjo, ki ne prisega na Marksovo »Kapital«, ki je edina, najčistejša in absolutna znanost, na naše vseučiliške katedre pa je treba postaviti namesto dosedanjih naših znanstvenikov gospode sodruga strokovne tajnike iz Delavske zbornice, da nam bodo razlagali zakone vesolja po Darvinu, Haecklu in Viktorju Erzenu... Kajpak so »Delavske politike« nedostatne tudi srednje in ljudske šole, na katerih se istotako ne podaja »objektivna izobrazba«, ampak se poučuje v »duhu predsodkov, nedokazanih resnic in verskega ter nacionalnega šovinizma.« To »subjektivno izobrazbo« je treba nadomestiti s marksistično dogmatiko, o kateri je objektivna znanstvena kritika danes soglasna, da predstavlja po velikem delu nedokazane teze, marksistične predsodke in hegelijansko mitologijo. Kaj zaton samo da bo vzgoja brezverska, čisto naturalistična in čredarska v smislu oboževanja kolektiva, državnega absolutizma in vsega-mogočne materije, ki so postali maliki marksistične sekte. Bog varuj naše univerze in našo kulturo sploh pred temi omejenimi fanatikmi, ki prekašajo v svojem sovraštvu do vrednot idealističnega in humanističnega svetovnega nazora, na katerih veda naša kultura sloni, orientalske ikonoklaste, srednjeveške anabaptiste, anglosaške puritanice, pa ruske »molokane«, »skopce« in »hliste« povrh!

Osebnosti

Belgrad, 11. jan. 1. Danes je bil razrešen od dolžnosti pomočnika prosvetnega ministra Dragoljub Djordjević, dosedanji pomočnik prosvetnega ministra. Svoje staro službeno mesto v prosvetnem ministru je zopet nastopil Anton Mustahinić, dosedanji ravnatelj prve deške gimnazije v Belgradu.

Belgrad, 11. jan. 1. Napredovali so: pri belgrajski finančni direkciji Slavko Savinšek za višjega finančnega svetnika 5. skupine; pri dravskem ravnateljstvu za višje tajnike 5. pol. skupine: dr. Aleksander Podobnik, Franc Mahkovec in Ivan Predikaka, za finančnega tajnika 6. pol. skup. pa je imenovan dr. Ibrahim Hadžiomani; pri zetskem finančnem ravnateljstvu Luka Pučnik za finančnega tajnika 6. pol. skupine. Za davčne kontrolorje 7. pol. skup. so postavljeni: Viljem Vovk, dosedanji davčni kontrolor, ki je premeščen iz Sloveščegrada v Brežice, Slavko Devetak, ki je premeščen iz Laškega v Gornji grad, Anton Prudic, ki je premeščen iz Dolnje Lendave in Franc Ramor, ki je premeščen iz Prevalj v Maribor. Za glavnega arhivarja 7. pol. skupine je napredoval pri dravskem finančnem ravnateljstvu Anton Lokar. Upokojen je Stefan Praznik, višji davčni kontrolor 6. pol. skupine pri davčni upravi v Krškem. — Za lekarnarja začasne vojne bolnišnice v Mariboru je imenovan lekarniški pomočnik Dragoljub Čenič.

Belgrad, 11. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prometnega ministra je postavljen za upravnika v 6. skupini pri pošti in brzojavu v Ljubljani IV Hinko Jeras, poštni uradnik v 7. skupini na isti pošti.

Belgrad, 11. jan. AA. Z odlokom ministra za gozdove in rudnike je povišan za gozdarskega pristava v 8. skupini in za šefa gozdarske uprave v Kranjski gori inž. Radovan Zupančič, uradniški pripravnik in vršilec dolžnosti šefa iste uprave.

Drobne vesti

Tunja, 11. jan. AA. V Ferryviškem jezero je stromoglavilo neko vojaško letalo. Štiri osebe so mrtve.

Paris, 11. jan. AA. Princ Bibesco je spet izvoljen za predsednika mednarodne letalske zveze.

Berlin, 11. jan. AA. V decembru je število nezaposlenih naraslo za 169.000 in doseglo 5.773.000.

Požar na Karlovski cesti

Ljubljana, 11. januarja.

Nocoj je izbruhnil na Karlovski cesti požar, ki je razburil skoraj vse mesto, čeprav je bilo razburjenje nekoliko pretirano, ker je šlo za požar manjšega obsega. Z Grada je oddal top dva strela.

Goreli je pričelo ob 9.15 v nizkem poslopju za nekdanjo Sammasove vile nad Karlovsko cesto. Samasova vila in pa pripadajoča gospodarska poslopja so sedaj last ge. Varge. V tem gospodarskem poslpju je tudi pralnica, tik zraven pa listnik in majhno skladišče sena za dve kozji, ki sta bili spravljeni v listniku. Požar je opazil stražnik g. Franc Terpine, ki je ob četrti na 10 bil na službenem obhodu po Karlovski cesti ter opazil, kako se izza Sammasove vile nekaj svetlika. Alarmiral je bližnjo Batjelovo tovarno, od koder so telefonirali po poklicne gasilce. V istem času pa je opazil požar tudi domači uslužbenec Mišnik, ki je alarmiral domače, potem pa skušal rešiti iz plamenov obe kozji. Poklicni gasilci so bili pod vodstvom g. Furlana že čez minuto na mestu z dvema motornima brizgalnima in z reševalnim avtom. Močni curki vode iz motorne brizgalne so takoj zadušili plamene, kadilo pa se je še dolgo potem. Usluzbenec Mišnik se tudi ni posreželo rešiti koz, ki sta obe poginili. Poginilo je tudi več golobov. V podstrešju se stavbe je namreč spalo mnogo golobov, od katerih pa se jih je rešilo le del. Druge so pomorili plameni ali pa jih je zadušil dim. Usluzbenec Mišnik se tudi ni posreželo rešiti koz, ki sta obe poginili. Poginilo je tudi več golobov. V podstrešju se stavbe je namreč spalo mnogo golobov, od katerih pa se jih je rešilo le del. Druge so pomorili plameni ali pa jih je zadušil dim. Razen lista in sena je pogorelo tudi nekaj tramovja. Škoda znaša nekaj tisočev. Požar je nastal najbrž na ta način, da so se vneli tramovi pri dimniku, ki vodi iz pralnice. V pralnici so namreč čez dan možno kurili.

Lažje ranjen je bil uslužbenec Mišnik, ki je pri reševanju koz dobil male opekline na obrazu in na rokah.

Na kraju požara se je nabralo seveda takoj mnogo ravednežev. Poklicnim gasilcem so pršli na pomoč tudi prostovoljni gasilci, ki so prevzeli čez noč požarno stražo.

Izjava univerzitetnega prof. dr. Milana Vidmarja

Za celotno univerzo v Ljubljani

Ljubljana, 11. januarja.

Spiro glasov, ki so se pojavili zadnji čas in ki govore o ukinitvi medicinske fakultete in o preustroju tehniške fakultete v samostojno tehniško visoko šolo, smo se obrnili na enega najbolj uglednih profesorjev tehniške fakultete, bivšega rektorja in dekana tehniške fakultete, univ. prof. dr. Milana Vidmarja s prošnjo, da nam da primerno izjavo k tem glasovom. G. profesor se je rade volje odzval naši prošnji in nam odgovarjal na stavljena mu vprašanja:

»Gospod profesor, kaj mislite k tem novim glasovom, ki se sudejo okoli ljubljanske univerze in o razdružitvi s tehniško fakulteto?«

»V svojem odgovoru bom omenjal samo stvarne argumente in stvarne motive. Mislim in prepričan sem, da poleg stvarnih motivov noben drug motiv ne bo prišel pri reševanju tako važnega vprašanja do veljave.

Ime univerza vam že pove, da govorimo o instituciji, ki je in mora biti vsestranska. Vse smeri in vse panoge vede morajo na univerzi najti svojo streho, sicer ne zasluži tega imena.

Medicinska fakulteta

Medicinska fakulteta, čeprav pri nas v Ljubljani ni popolna, je Slovencem skrajno potrebna. Siromašen narod smo, potrebujemo pa nedvomno zdravnike za široke ljudske plasti. Ljudski zdravnik mora pravi tako, kakor učitelj in duhovnik, zrasti med svojimi ljudmi. To bi bilo nemogoče, če bi siromašni naši ljudje morali ves svoj dolgi medicinski študij absolvirati izven Ljubljane.

Medicinska fakulteta je žela že obilo pohvale tudi v inozemstvu, kjer so njeni študentje nadaljevali svoj študij. Menda na vsem svetu ni medicinske fakultete, ki bi živela s tako skromnimi sredstvi, kakor živi naša. Izredno skromna sredstva te fakultete se bogato obrestujejo v dobrotah, ki jih uživajo naši mladi medicinci. Bil bi neodpustljiv greh ukiniti to našo fakulteto!

Poudariti moram še, da za vrednost fakultet niso merodajni razkošje in sijajni laboratoriji. Duh je pravi vladar sveta in idealizem mora poslati tvorna sila vsakega naroda. Uničevati taki dve tvorni sili bi bilo več ko smrtni greh.

Tehnika naj ostane pod streho univerze

O razdružitvi tehnične fakultete od univerze vam lahko povem obilo stvari, ki bodo presenetile široko javnost in mogoče celo našo prosvetno upravo. Zato mi dovolite, da se pri tem delu svojega odgovora zamudim nekoliko delj.

Leta 1927 sem potoval v London. Med potjo sem se ustaval v Stuttgartu in obiskal tam starega prijatelja g. prof. Fritza Elmdeja. Govorila sva o znanstvenih elektrotehniških problemih. Govorila pa sva tudi o mladini in o organizaciji srednjih šol. Ponovno mi je izrazil svoje občudovanje, da smo v Jugoslaviji od vsega začetka našli pravo formo za visoke šole, namreč združeno staro visoko šolo s tehniško visoko šolo. Pripovedoval mi je, da se v Nemčiji že leta in leta trudijo spraviti tehniške visoke šole pod univerzitetno streho.

Naša javnost še vedno gleda na nemške in avstrijske institucije kot merodajne vzorce. Naši ljudje očitno niso pogledali za kulise avstrijskega in nemškega visokega šolstva. Očitno niso vedeli, da stremi nemško visoko šolstvo za idealom, ki je že uresničen v mladi Jugoslaviji.

Lani sem predaval v Berlinu pred izbranim auditorijem. Po predavanju sem preživel zanimiv večer v družbi profesorjev tehniške visoke šole v Charlottenburgu. Vsi so me izpraševali, kako smo zadeli srečno rešitev, ko smo tehniško visoko šolo uredili kot peto fakulteto univerze. Vsi so bili navdušeni za to rešitev.

Natančno isto sliko sem doživel lani na Dunaju, ko sem predaval o transformatorskih problemih. Tudi avstrijska tehnika hoče postati del univerze.

Zakaj vse to? Odgovor ni težak. Tehniška veja je dozorela. Ze je enakopravna historičnim vedam. Višji vidiki se vzpenjajo nad najrazličnejšimi panogami tehnike. Prvovrstni moderni inženjer mora danes temeljito poznati fiziko in kar je še važnejše, filozofično mora gledati na svojo stroko. Realistična vzgoja inženjerja je doživela v teku desetletij vsestranski polom. Najboljši elektroinženjerji na pr. so z malimi izjemami vsi zrastle iz humanistične gimnazije.

Pred desetletjem inženjer še ni bil polnoverden akademik. Na vseh koncih in krajih se mu je poznalo, da mu manjka pravi akademski duh. Kje naj ga dobi? Samo na univerzi, kjer preživi odločilna svoja mlada leta.

Naši najmlajši inženjerski generaciji ne manjka več pravega akademskega duha. Študirali so na pravi univerzi, pod isto streho s filozofi, pri istih profesorjih, ki delujejo na obeh fakultetah. Naši najmlajši inženjerji imajo splošno izobrazbo, ta pa je jugoslovanski bodoči generaciji najbolj potrebna. Ko so se v naših časopisih pojavile novice o samostojnih tehniških visokih šolah, je kot nalašč in nevede inozemstvo presenetljivo razločno odgovorilo: Preteklo soboto je prišel brzojav iz Vratislave (Breslau) o združitvi tamkajšnje univerze z visoko šolo. Tudi vodilni motiv za češkoslovanski reorganizacijski načrt je združitev tehniških visokih šol z univerzami.

Pretekli ponedeljek ste v radiu lahko čuli

predavanje rektorja vratislavske (breslavske) univerze, ki je poročal o združitvi s tehniško visoko šolo. Približno iste motive je navedel, kakor sem vam jih pravkar povedal. Dodal ji je pa še enega, ki bi ga lahko za našo univerzo dobesedno ponovil:

»Na ogorčeni meji, onkraj katere živi nebroj naših rojakov, bo združena visoka šola najmočnejša narodna trdnjava in duhovni svetilnik v težkih časih.« — Povsod so po mojem mnenju v Jugoslaviji univerzitetni eksperimenti možni, v Ljubljani prav gotovo ne.

»Gospod profesor, morda pa potreba varčevanja govori za razdružitev?«

»Zdi se mi, da vam tudi na to vprašanje moram zelo stvarno in zanesljivo odgovoriti. Bil sem dekan naše tehniške fakultete, bil tudi rektor ljubljanske univerze in zelo natančno poznam stroške in upravo našega najvišjega kulturnega instituta. Samostojna tehniška visoka šola bi brez vsakega dvoma izdatno povečala stroške visokega šolstva v Sloveniji. Vse liste profesure, ki so zdaj skupne na tehnični in na pr. na filozofski fakulteti, bi morale biti dvojno zasedene. Nebroj stranskih predmetov ima učne moči, ki delujejo za vse fakultete. Pomislite na pr. na tuje jezike, na lektorje za francoščino, nemščino itd. Moderni inženjer mora študirati narodno gospodarstvo. Na juridični fakulteti bo našel strokovnjake. Kje naj najde tehnik preobratno splošno izobrazbo, če ne na filozofski fakulteti?«

Obiskali ste me v elektrotehniškem inštitutu, ki je bil vse božične počitnice nezakurjen. Včeraj smo imeli svoje tehniške fakultete v nezakurjeni dvorani. Varčevati moramo! Delati ne moremo v mrzlih prostorih!

Skoraj vsi naši tehniški inštituti so po veliki večini zgrajeni z denarjem, ki ga je nabrala javnost in so zadoženi. Univerzitetni proračun je nezadosten, časi so obupni in v takih časih naj nepotrebna dvojna uprava neplodno potroši še tista sredstva, s katerimi visoka šola v Ljubljani živi!

V letu 1929 sem bil kot rektor ljubljanske univerze pogosto v Beogradu. Na zelo merodajnih mestih sem opozarjal na to, da je vsa nada naše mlade države skrita v prihajajoči generaciji, ki se je že rodila na svobodnih tleh. Živo sem slikal vzroke težav, ki jih je država imela v prvem desetletju svojega obstanka. Opozoril sem na to, da smo leta 1918 vsi prišli v to težko pričakovano svojo državo z jugoslovanskimi srci, odločujoča inteligencija pa na žalost z nemškimi, madjarskimi, francoskimi glavami. Študirala je pač na tujih visokih šolah in te šole so ji vtisnile svoj pečat. Rotil sem g. finančnega ministra, naj varčuje kjer boče, samo pri dveh državnih institucijah ne: pri vojski in pri univerzah. Vojska namreč, po mojem mnenju, vztrajno in uspešno melje v pravem narodnem mlinu široke plasti prihajajoče generacije, univerze pa meljejo inteligencijo.

Takrat nisem mislil na kritje za visoke šole, takrat nisem mislil na to, da bi kdaj po nepotrebnem hoteli žrtvovati neprecenljivo pridobitev skupne tehnike in univerze.

Res je, Jugoslavlani smo v Evropi precej zaostali. Strahotna preteklost se vleče ko čokla za nami. Težko bomo dohiteli zapadno Evropo. Toda zakaj naj prostovoljno v visokem šolstvu korakamo nazaj? Ali naj skromno stopimo v ozadje in počakamo predpisanih svojih 50 let, da potem šele, po češkoslovanskem in nemškem vzorcu pričnemo združevati tehniške visoke šole z univerzami?«

»Kako je ljubljanska univerza sprejela gorice o razdružitvi tehniške fakultete in kako misli ona o njej?«

»Nisem poklican odgovoriti na to vprašanje. Vprašati bi morali g. rektorja in pa gg. dekane prizadete fakultete.

Zdi se mi pa, da profesorji tehniške fakultete mislijo o samostojni tehniški visoki šoli brez izjeme tako, kakor jaz, kakor Nemci in Čehoslovaki. Vsi so se v teku let prepričali, da je skupna streha vseh naših fakultet pridobitev neprecenljivih vrednot.

Razburjenje profesorjev tehniške fakultete, ki pa se je lotilo tudi profesorjev drugih fakultet, ima pa svoje korenine nedvomno in trajnem vzmiranju, ki se ponavlja vsako leto in ki jemlje našim znanstvenikom prepotrebn mir za znanstveno delo in kar je še hušje, tudi polagoma veselje do dela.

Tik pred božičem sem začel pisati knjigo, ki ne izide v Berlinu. Domišljujem si, da bom ustvaril nekaj novega, vam podal moderno vesoljno teorijo elektrotehniškega strojstva. Pero se mi še ni dobro zmoglo, ko so me vzmirile novice o razdružitvi tehniške fakultete.

Seveda sem odložil pero in lotil sem se tega zelo važnega vprašanja. Saj je moja dolžnost, dolžnost vsakega profesorja, da skrbi za pravo organizacijo visokega šolstva. Ni treba, da nas prosvetna uprava pozove na tako delo, opraviti ga moramo samil Državi in narodu smo odgovorni. Ta odgovornost je tem večja, ker ni napisana v nobenem paragrafu, ker je začetna v srcu in v vesti.

Preprečevanje nesrečnih reorganizacijskih poskusov je negativno delo. Nič pa ne depimirja ustvarjalnega znanstvenika tako, ko negativno delo. Koliko lepše bi bilo pisati znanstveno knjigo in pokazati z njo zapadni Evropi, da tudi v Jugoslaviji živi veda, da je zdrava in čila.

Po mojem mnenju se bodo univerze uredile najboljše same. Iz narodnih tal so vzrasle, kakor svetilnice, in narod jih hrani in neguje. Organični razvoj je vedno najboljši, umetni vplivi vedno kvarni! Pustite nam univerzo, kakršna je, dajte le potrebna sredstva, saj ni skromnejše univerze na svetu kakor je univerza kralja Aleksandra v Ljubljani!

Zamolčati vam ne morem, da so občutili profesorji tehniške fakultete nameravano ocepitev od univerze, ki bi jih takorekoč postavila na razpoloženo, kot osebno želite. Univerzitetni profesor žrtvuje vse svoje sile za narodno delo. Če kdo, zasluži univerzitetni profesor spoštovanje in priznanje. Zbiral je privatna sredstva za svoj laboratorij in inštitut, mledoval pri zasebni industriji za prispevke, delal leta in leta v skromnih prostorih z instrumenti, ki se trese za nje, ker ne ve, kako jih bo obnovil, če se mu pokvari. Ustvaril je brez sredstev za razkošne palače ali za bogato opremo svoje oddelke in z zadoščanjem je videl, da njegovi mladi inženjerji uspešno, zelo uspešno konkurirajo z absolutni inozemskih visokih šol. Za vse to delo naj se naenkrat znajde na razpoloženo? Kakor začelnik, ki ga zapodite!

Povedati vam moram, da bolj in bolj premleвам misel, ali bi mi ne kazalo vendarle sprejeti inozemske profesure? Obilo bi še rad dovršil znanstvenega dela in potreben sem miru. Po pravici vam povem, da sem začel obupavati. Pa se mi zdi, da nisem sam na tehniški fakulteti, ki obupavate

Reorganizacija srednjih šol

»Gospod profesor! Ali se zanimate za reorganizacijo srednjih šol?«

»Seveda se zanimam in važno se mi zdi za vso državo, pa tudi za visokošolstvo. V časopisih sem čital, da namerava prosvetni minister reorganizirati srednje šole. Zelo me je razveselila ideja g. ministra, ojačiti klasično gimnazijo in postaviti srednješolski pouk na strožjo podlago. Ideja je izvrstna in prav gotovo dobra.

Povedal sem vam že, da so najboljši inženjerji prišli iz klasičnih gimnazij. Stara avstrijska realka je bila po mojem mnenju izredno pomanjkljiva in nezadostna. V zadnjem desetletju pa so najrazličnejše izpremembe na naših srednjih šolah zelo pokvarile akademski naraščaj. Univerza ima vedno večje in večje težave z nezadostno srednješolsko izobrazbo.

Strožji pouk na srednjih šolah bi znatno omejil dotok na univerze. To bi bilo zelo koristno. Strožji pouk pa bi tudi dosegel potrebno predizobrazbo za temeljit univerzitetni študij. Upam, da bo g. minister vztrajal na reorganizaciji srednjih šol.

Čudili se boste, da zagovarjam kot profesor

Naša knjiga in njena beseda

Belgrad, 9. januarja 1933.

Takole, proč od svoje ožje domovine in njenih ljudi, človek zelo pogostokrat in rad seže po knjigi, ki mu zamore vzbuditi nekaj domačnosti. Čudno je to! Imam mnogo knjig, domačih in tujih, s preprostim in učenim berilom. Po svoji stanovski dolžnosti sem skoro prisiljen, da mi je večkrat na mizi knjiga v tujem jeziku kakor v mojem domačem. In vendar brez domače ne morem biti. Pridejo trenotki, ko moraš odložiti tujo ter vzeti svojo, našo, najdražjo.

Ko so tam okrog Božiča prišle mohorske knjige, sem najprej prebral Rožencvetove Pravilice. Žaželel sem si najbolj svežega, slovenskega, otroškega sveta, ljubkosti svojih mladostnih dni. Nič se nisem torej čudil, ko sem se na praznik Sv. Frh kraljev vozil s čukarskim g. Andrejem in Lajlovac k »našim«, pa mi pokaže skozi okno, rekoč: »Vidite, tamkajle zadaj za onim gričem je skromna srbska šumadijska vasica. Tam živi s svojo družinico slovenski človek, sam samcat sredi srbskega kmečkega naroda. Ko je pred božičnimi prazniki slutil, da morajo biti že tu mohorske knjige, je prišel peš ponje svojih 30—40 km k meni na Čukarico.« Pognala ga je na pot ona skrita živa želja naš vseh do svoje domače knjige.

So tu med nami, ki pravijo, da je to bolezen, da je to sentimentalna in podobno. Toda za me

elektrotehnike strog in izdaten pouk v klasičnih jezikih in klasično gimnazijo sploh. Saj mi ne gre za latinščino in grščino. Ta dva jezika kot jezika itak nikdar nista bila preveč važna. Ne gre za jezike, gre za duhovno vzgojo. Gimnazijec se nauči logike in duhovnega dela, saj stari realci niti poštenega pisma niso znali pisati. Nedvomno pretiravam, ampak smer moje izjave je pravilna. Cesar se dijak v srednji šoli nauči, je prav za prav popolnoma postranska stvar, če se je le misliti naučil. Kdor pa misli ne zna, naj ne hodi na visoko šolo, ker bo tam zapravil denar in svoja leta.

Dobro poldrugo uro je trajal naš razgovor z g. profesorjem, v katerem je g. profesor temeljito navedel razloge, ki govore, naj ostane univerza v Ljubljani vsaj talčna, kakršna je do sedaj.

vse to ni, zame in še za veliko drugih je to zdravje.

»Odkar sem slišal iz ust tukajšnjega univerzitetnega profesorja, priznanega zgodovinarja, da se »može čitava slovenačka istorija sve tam do 16. veka kazati u 2—3 rečenice.« mi je neprimerno bolj sveta mohorska Gruden-Malova Zgodovina slovenskega naroda. In če povem še to, da je bilo to pri prvem predavanju, ki sem ga pri tem profesorju poslušal na univerzi, da sem ga radi njegovih velikih zgodovinskih del visoko cenil, čeprav ga nisem osebno poznal, potem si lahko mislite, kako je to delovalo na dušo mladega slovenskega akademika. Ni bila to užaljenost, še vse hušje je bilo! Gruden pokojni in ti Mal, hvala vama za zdravje!

In ko je človek v takem volemestnem vrvenju prepričan tudi duhovno samemu sebi, kaj ga bolj pomiri in uteši, kakor eno ali dve drobni poglavji iz Avguštinovih Izpovedi. Vse dobiš v njih, to je življenje, nova volja, nov vzmah k poletu. Če »mohorska« ne bi nič drugega nikoli izdala ko to delo, bi si že bila postavila zadosten spomenik.

Zakaj vse to? Ne, da delam Mohorjevi družbi reklamo, marveč da v imenu deset in deset tisočev nas, ki živimo izven Slovenije, povem vam doma vse to. Tebi g. Andrej na Čukarici, in Tebi g. Tomaž v Kronski ulici, ki zbira mohorjane, pa naj bo to v zadoščanje in vzpodbudo za Vajino biser-delo.

Pravoslavna kapela na Golniku

Listi poročajo:

Prvi dan pravoslavne božiča (7. januarja) so na Golniku v sanatoriju za bolne na pljučih blagoslovili novo srbsko-pravoslavno kapelo, posvečeno sv. Luki. Posvetil jo je protijerej g. Djordje Budimir. Pri slovesnosti je sodeloval tudi poslanec banke uprave iz Ljubljane. Pel je kvartet ljubljanske Glasbene matice. Po slovesnosti je bil prirejen banket, na katerem je izpregovoril upravnik sanatorija na Golniku, dr. Neubauer, ki je pozdravil navzočane.

Lep večer belokranjske otroške pesmi

Ljubljana, 11. januarja.

Snoči se je vršil pri Sliamiču v nabito polnem salonu »Večer belokranjskih narodnih pesmi in običajev«. Ravnatelj državnega zavoda za žensko domačo obrt, g. Božo Račič, je v vzorni zaključnosti pokazal pred vsem otroško dušo belokranjskega pastirja »med pašniki« pa tudi v ostalem delu leta; seveda vse to iz otroških pesmic, ki so tako neposredne in obenem duhovite, da morajo vzbujati pozornost med vsem umetniškim svetom. Že sami nazivi ovac (Belka, Maca, Rusna, Šara, Rozica...), ovnov (Tukec, Rušan, Belko...), krav (Ruška, Lisa...) in volov (Jelen, Rumen, Čade, Rogec...) pričajo intimno gledanje v naravne posebnosti. Pesnice-nagajivke (proti Hrvatoma in ciganom), pesnice o Križevem, o kresu, božiču, tepežanju, svetih Treh kraljih, pisanem vuzmu in zelenem Jurju so tako srčkane, a hkrati vsebinsko tako bogate, da presenečajo in obenem vzbujajo pristen smeh. Gospod Račič, ki je nekdanji učitelj-val v Adlešičih, je s toliko ljubeznijo izražal vso lepo vsebino pesmic, da so doživeli neko prijetno domačinsko občutenost ne le pričujoči Beli Kranjec, marveč tudi gostje bratskega društva »Krkce«.

Predavanju so sledile skioptične slike posameznih običajev, zgradb in mest v Beli Krajini, ki so dopolnjevale predavanje. Vsekakor bi bilo želeli, da pridejo ti sladki otroški biseri v posebno knjigo, da se tam ohranijo tudi novim rodovom, ki bodo te lepe zapuščine polagoma pozabili.

Na lovu po nesreči ustrelil prijatelja

Zalilog, 10. januarja.

Ker je bil sneg prav pripraven za sled, so se odpravili v ponedeljek 9. januarja v Spodnji Davči v Zali pod Blegošem lovci na lov na srnjake brez psov, samo s priganjaji.

Pa zagleda mladi lovec Jože Torkar, rovtar v Zali, da se za streljaj proč od njega za zasneženo smrekco nekaj giblje... V trdnem prepričanju, da je tam divjad, pomeri puško in sproži. Pa, o groza! Človeški vzkiik in stok ga presune. Ko prihiti na mesto, vidi svojega soseda, priganjaja, prijatelja ležečega v snegu, ki mu iz vratu iz žile odvodnice teče čurkoma vroča kri. Eno zrno šrota ga je zadelo.

Na pomoč poklicani davški duhovnik je bil komaj eredi pota s svetotajstvi, ko je ubogi obstreljeni priganjaj Peter Zlatoper, novohišar iz Davče, izkvravel in umrl. Nesrečni strelec Jože Torkar se je šel ves obupan sam javit orožnikom v Železnike. Oba mlada posestnika sta bila sicer vseskozi dobra prijatelja in blegi duši. Vsa soseska ju pomiluje

Dolenjska in Amerika v filmu

Novo mesto, 9. jan.

Preteklo nedeljo je smihelsko gasilno društvo priredilo lepo uspešno filmsko predavanje. G. Božidar Jakač je predvajal lastne filmske posnetke, katere je napravil po Dolenjskem in v Ameriki. Pokazal je ono velikansko nasprotje med Dolenjsko mehko in pa med železno trdoto Amerike, katere je sama tovarna, različno med mehkim dolenjskim podnebjem in čistim ozračjem ter megle in dimom, ki se neprestano vali iz tovarni ameriške industrije. Pokazal pa je tudi revščino dolenjsko in ameriškansko ter veliko trpljenje naših izseljencev. Povedal je, da so dolarji, ki jih naši rojaki prinese iz Amerike, trdo prisluženi. Menda najbolj pa je imponirala smihelska procesija sv. R. T., v kateri je marsikateri gledalec opazil samega sebe. Polna dvorana je pričala, da se ljudje za taka predavanja zelo zanimajo in zelo prav bi bilo, da bi gospoda Jakača v kratkem zopet kje poslušali in gledali njegov film, kajti tu šele vidimo, kako lepa je naša domovina.

Blizu 4 milijone v dim

Koliko so pokadili Novomeščani

Novo mesto, 11. jan.

Po statistiki so v preteklem letu kadilci v Novem mestu in okolici spustili v zrak tobaka in porabili vžigalice ter cigaretnega papirja za Din 3.818.346. Tobaka vseh vrst ter vseh vrst cigaret za Din 3.453.603. — Med cigaretnimi vrstami je bilo pokajenih največ cigaret »Sava«, ker so najcenejše (okrog 10 milijonov). Vseh drugih cigaret pa je bilo pokajenih veliko manj ko n. pr. lanske leto. Cigar je bilo pokajenih zopet največ kratkih. — Vžigalice smo porabili za 341.893 Din, a cigaretnega papirja za 22.850 Din. Če primerjamo te številke s predlanskimi, vidimo, da tudi kadilci doživljajo krizo, kajti leta 1931 smo v Novem mestu in okolici gladko poslali v zrak za nad 4 milijone Din tobaka. Koliko bi si lahko prihranili, če bi ne kadili, sprevidimo lahko iz gornjih številk.

Železniška nezgoda v tovarni KID

Jesenice, 11. januarja

Dne 10. januarja zjutraj so delavci, prihajajoč na delo, začudeno gledali iztirjen 20 tonski vagon, zarit v velika stranska vrata kotlarne. Do tega je prišlo takole: Zrjav na prostem je ponoči zlagal iz vagonov staro železo. Naenkrat so na posledenih tratičnicah odpovedale zavore in šest voz, ki so bili, tudi radi tresljajev, ki jih povzročajo zlaganje, pričelo drčati po malo padajoči progi navzdol. Prvi voz, ki je bil v prvem koncu že prazen, je kmalu iztiril in pri tem poškodoval južno stran kotlarne v dolžini kakih 16 metrov, razbil več oken in močno poškodoval dvoje vrat. Če bi držali vozovi dalje po progi, bi se bila lahko zgodila še večja nezgoda.

FOTOAPARATE

svetovnih trvdč Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

lotodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Ljubljana

Velik napredek mestne klavnice

Ljubljana, 11. januarja.

Splošni pregled o poslovanju mestne klavnice, ki obstoja že 50 let, kaže v vseh podrobnostih velik napredek in razmah mestne, najmoderneje urejene klavnice in v njo tudi nagel razvoj mesne industrije ljubljanske. Poprej se ta industrija v Ljubljani nikakor ni mogla razmahati, ker so jo ovirale vse mogoče neprilike. Zadnja leta pa se je povzpela že na tak višek, da lahko konkurira s svojimi izdelki tudi z drugimi velikimi mesnimi tvornicami v državi. Njeni izdelki se postavljajo na prodaj po vseh krajih banovine in še drugod, osobito pa v industrijskih centrih, tako v Trbovljah, Hrastniku in v Jesenicah. Industrijo je pač precej obremenil povisani 8% poslovni davek, ki ga je mestna klavnica lani oddala davčni upravi nad 1 milijon Din. Izvoz mesnih izdelkov v inozemstvo je nekoliko oviran zaradi raznih deviznih in drugih odredb.

Splošni pregled za lani navaja, da je bilo v klavnici lani zaklanih skupaj 8258 glav goveje živine, med drugim 5506 volov, dalje 14.998 telet, 2642 glav razne drobnice, največ jagnjet, namreč 939, za tem 27.049 prašičev, a konjev le 156, dočim predlamskih okoli 350. Povpraševanje po konjskem mesu je bilo lani prav minimalno, ker so si tudi revnejši sloji lahko privoščili goveje meso zaradi nizkih cen. Meso zaklane živine pa so veterinarji mestne klavnice tuhtam prepovedali zaradi raznih živinskih, človeškemu zdravju nevarnih bolezni. Tako je bila zabranjena uporaba mesa od enega celega vola, 16 krav in 18 prašičev, dalje je bila prepovedana prodaja 8 kg bikovega mesa, 1279 volovskega, 4538 kravjega, 5 kg konjskega, 2 kg ovčjega in 844 kg prašičjega mesa. Mestna klavnica je lani sterilizirala 77 krasih prašičev in je njih meso prodajala na prosti stojnici.

Mestna klavnica pa je lani pregledala tudi v mestu uvoženo živino v zaklanem stanju. Uvoženo je bilo pod njeno kontrolo 8 goved, 431 telet, 948 glav drobnice, 1751 prašičev, 145 prašičkov in 40.413 kg razne mesnine.

O slovu tisku v Ljubljani

Ljubljana, 11. januarja.

Treba je poudariti, da so ljubljanski državni tiskilni močno zabarikadirani s periodičnimi tiskovinami, ki izhajajo v Ljubljani, oziroma v področju ljubljanskega državnega tiskilstva. Periodični tisk je koncentriran v Ljubljani, le 1 mesečnik se tiska izven Ljubljane. Pozorno od vrstice do vrstice mora državni tiskilec prebrati vsak list in nato dati svoj aprobatur. Dnevno prihajajo sluge ljubljanskih tiskarskih se še mokri odtiski in čakajo, da državni tiskilec potrdi izdajo. Nato urno hite v tiskarno, da morejo list tiskati. Težavno je delo cenzorja po noči, ko mora pozno v noč in celo včasih proti jutru sprejemati odtiske.

Sodnijski reporter se je potrudil, da je dobil enostanovni pregled o vseh periodičnih tiskovinah, izhajajočih v Ljubljani. Ogromno je listov in lističev, revij in revijic. Če bi moral navaden občan, ki se zanima za javno življenje, vse prebrati, ne bi za to zadostovalo 24 ur. Lani je v Ljubljani izhajalo kar 83 mesečnikov z najrazličnejšo vsebino in smerjo, poleg resnih revij razni mali strokovni mesečniki, ki razpravljajo posebne stanovske probleme in zastopajo posebne interesne kroge. Na obzorju mesečnikov se je lani pojavil med drugimi tudi organ za poznavanja, ženitve in zabave »Fortuna«. Najnepotrebnejša skrb, posebno v teh časih! Izhajalo je dalje v Ljubljani 6 štiri-najstrednikov, 19 tednikov in 3 dnevnik. Na novo je lani prišlo izhajati 5 tednikov in 12 mesečnikov. Prenehalo je izhajati 5 tednikov in 2 mesečnika. Koliko periodičnih publikacij izhaja v Sloveniji, bo navedla nadaljnja statistika iz Celja, Maribora in Novega mesta. Zanimiva bo naposled statistika, koliko knjig in nepredodanih publikacij je bilo lani izdanih v Sloveniji. Pravijo, da bo obilnatna cenzura razširjena tudi na knjige in brošure.

Plačevanje občinskih davščin v l. 1932

Ker bo proračun mestne občine ljubljanske odoben šele v februarju, ne more mestna uprava dotlej izdati plačilnih nalogov za občinske davščine. V interesu davčnih zavezancev, pa tudi v interesu občinske blaginje je, da se davščine redno plačujejo in do predpisa in izdaje plačilnega naloga ob rokih zapadlosti akontirajo v dosežani izmeri, pri kateri bo predvidno tudi letos ostalo. Mestno načelstvo vabi torej lastnike ter upra-

vitelje hiš v Ljubljani, da plačajo, dokler ne prejmejo novih plačilnih nalogov, vodarino, gostastvino in kanalsko pristojbino za leto 1933 četrtletno in sicer do 15. februarja, 15. maja in 15. avgusta 1933 po predpisu za leto 1932.

Prav tako vabi mestno načelstvo lastnike kočij in avtomobilov (osebni in tovarni), razen avto-taksijev in avtobusov, da plačajo občinski davek na vozila za leto 1933 pri mestni blaginji četrtletno najkasneje do 15. januarja, 15. aprila, 15. julija in 15. oktobra 1933 po predpisu za leto 1932. Izkaznice za prosti uvoz v mesto izda ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada na podlagi potrdila mestne blaginje o plačnem občinskem davku. Mestno načelstvo ne bo avtomobilistom, ki so plačali uvožnino po Din 10, ker so zamudili plačati občinski davek na vozilo, vrnilo uvožnino. V interesu lastnikov avtomobilov je torej, da plačajo občinski davek na avtomobile pravočasno.

Župan in mestni načelnik:

Dr. Dinko Puc, s. r.

Polovična vožnja v Maribor

in nazaj je dovoljena z rešenjem g. ministra za promet št. 107211/32 za vse posetnike Zimsko-pozornega tedna od 12. do 23. januarja 1933. V Maribor se peljete brez vsake legitimacije s celo karto. Pri Putniku ali Sport - Roglič, Grajski trg 1, dobite potrdilo (10 Din) za brezplačen povratek.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprti.

Opera: »Adel in Marac, Red B.

Delavska zbornica. Predavanje prof. dr. inž. Krala o mostnih stavbah. Ob 20.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Mariljni trg 5 in mr. Kural, Gosposvetska c. 10.

★

○ Glasbeno društvo »Ljubljana« pozivlja svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži pogreba umrlega našega prijatelja g. Janka Nep. Jegliča. Zbiramo se točno ob treh v parku nasproti cerkve sv. Petra. — Predsednik.

○ Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani bo svojega bivšega večletnega agilnega podpredsednika in častnega člana gosp. Janka Nep. Jegliča spremlilo z zastavo na njegovi zadnji poti k Sv. Križu. Vabim odbor in člane, da se zberemo pod druzvensto zastavo danes ob četrta na 4 pri domu žalosti v Ilirski ulici. — Predsednik.

○ Karitativna zveza v Ljubljani pozivlja vse člane naših krščanskih dobrodelnih organizacij, v prvi vrsti delavne člane Vincencijevih in Elizabetnih konferenc ter pomožnih župnih odborov, da se v kar največjem številu udeležijo pogreba našega odličnega karitativnega sodelavca g. ravnatelja Janka Jegliča danes, v četrtek ob pol 4 popoldne od njegovega doma, Ilirska ulica 27.

○ V počastitev spomina pokojnega Janka Nep. Jegliča, šolskega ravnatelja, očeta svoje tovarišice gosposke Marije Jegličeve, je učiteljstvo III. mestne deške šole v Ljubljani poklonilo za »Dom slepih« 250.— Din.

○ Odbor »Doma slepih« daruje mesto venca na grob pokojnega gospoda J. N. Jegliča za »Dom slepih« 300 Din.

○ Pevcem »Ljubljanec«. Prihodnja pevka vaja bo v ponedeljek, dne 19. januarja, ob 8 zvečer.

○ Člani pevskih zborov s Koroške, ki koncertirajo v Ljubljani v ponedeljek, dne 16. t. m. ob 20, se pripeljejo v Ljubljano v ponedeljek dopoldne ob 10. Pridi s Koroške 55 pevcev pod vodstvom bivšega deželnega poslanca, župnika Poljanca. Za njihov koncertni nastop, na katerem bodo peli izključno le koroške narodne pesmi, vlada po vsej Sloveniji veliko zanimanje. Ljubljanski koncert je razpordan še od decembra meseca, na razpolgo so sedaj samo še stojišča in par sedežev. Občinstvo prosimo, da kupi tudi stojišča v prodajni v Matični knjigarni. Ravnotam se dobi tudi tiskano besedilo vseh narodnih pesmi, ki se bodo pele.

○ Cerkev sv. Jakoba v Ljubljani bo predmet aktualnega predavanja, ki ga bo izel g. msgr. Viktor Šteska v petek, 13. t. m. ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Uniona na X. prosvetnem večeru. Ravno ta cerkev brani silno lepe slike priznanih naših umetnikov, kakor tudi dragocena dela kiparja Roba. Prosvetna zveza vsako leto posveti eni izmed ljubljanskih župnih cerkva predavanje o dotičnih umetniških spomenikih, ki jih čuvajo božji hrami v Ljubljani. Obdelana je že na ta način stolnica,

saj tudi izmed teh sistemov ni nobeden originalen, gotovo pa še daleko ne uravnotežen in v sebi ustajalen.

Pisatelj izhaja iz pravilnega stališča, da so sedanje carinske meje in težnje držav po avtarkiji docela gospodarsko ubile Evropo. Evropa mora zopet postati eno gospodarsko telo. Zato naj bi — po pisčevem mnenju — Mednarodni urad dela v Ženevi sklical svetovno posvetovanje dela in kapitala, kako preustroji gospodarstvo. Ustanovi naj se generalni svet dela in kapitala in se razdeli v dve panogi: industrijski in agrarni oddelek. To naj bi bili nekaki dve korporaciji obvezno organiziranih delodajalcev in delojemalcev, porazdeljenih po strokovnih kartelih in sindikatih. Ta organizacija bi šla preko vseh držav, ki bi po potrebi dirigirala delavstvo sem in tja, kakor bi kazala potreba. V programu je 34 točk, ki podrobneje določajo funkcioniranje vse te ogromne masinerije, ki bi se centralno spravljala v pogon iz Ženeve s pomočjo posamičnih državnih organov. Stvar naj bi se spočetka finansirala z mednarodnim posojilom, — gosp. Pehani je za uvedbo enotne svetovne denarne veljave s prislilnim tečajem po vsem svetu, je za mednarodni jezik in je v vsakem oziru prepričan in simpatičen internacionalist. Vendar pa čitatelj dobi vtis, da takšna ogromna mednarodna prisilna organizacija, kakor si jo pisec zamišlja z vsem svojim nesluštenim upravnim aparatom in uniformiranostjo tudi njemu dela nekoliko težko, ker je, iz nadaljnjih odstavkov sklepajoč, ne more prav spraviti v sklad s svojimi ostalimi principi. Tudi bi takšen »socialni liberalizem« kapitalistom ne prišel nič prav do živega, ki niso vedno »najposobnejši« ljudje, kakor mestoma izzveneva iz teksta, ampak pogosto tudi najbrezobzirnejši in najmanj človeški. Krščanski sociologi gredo v vseh teh vprašanjih stvarnem do korenine in jih radikalno ter smotno obdelavajo. Škoda, da pisatelj ne pozna Pijeve okrožnice »Quadragesimo anno«. Mogla bi mu služiti kot jako koristen okvir in zanesljiv kazipot baš v vprašanjih, katerim posveča svojo pažnjo. Pisatelj se sicer bori pri vsakem vprašanju za kar moč samostojno gle-

šentpeterska cerkev, in letos pride na vrsto šentjakobska. Vedno se dogaja, da človek hodi mimo zakladov umetnosti, pa jih ne pozna, vsled tega so tovrstna predavanja splošne važnosti, ker služijo spoznavanju domače kulture in umetnosti. Predavanje bo opremljeno s skioptičnimi slikami. Vstopnina: sedeži 3 Din, stojišča 2 Din, dijaki 1 Din.

○ Vrsta fotografskih predavanj v fotopredavalnici drogerije Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5-1 (vhod skozi vežo). Dne 12., 13. in 14. januarja t. l. predava g. Rogulja iz Zagreba: Ravnotežje v sliki s praktičnimi vzgledi. Najnovejše metode v kopiranju in povečanju slik. — Dne 16. januarja t. l. predava g. profesor Noč: Tehnika snimanja v zraku z istočasnim predvajanjem svojega nadvse uspelega 16 m/m filma »Ljubljana iz zračnih višav«. — Dne 19. januarja t. l. predava g. profesor B. Jakac: Kinostiziranje z istočasnim predvajanjem svojega krasnega filma o izletu v »Dolni gradovc«. — Dne 24. januarja t. l. predava g. profesor F. Sič serijo diapozitivov in jim poda poučne komentarje. — Dne 25. januarja t. l. ima g. profesor Ravnik večer projekcije diapozitivov. — Dne 26. januarja t. l. predava g. P. Gregorič o fotografiji pri umetni luči s praktičnimi poizkusi. Začetek vselej ob pol devetih zvečer. Brezplačne vstopnice v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

○ Znanilci zgodnje pomladi. Po gajih in drevedih se je včeraj začel prvi gričev ščinkovčev, tudi penice in senice so veselo prepevale. Pravijo, da so začeli ljubki pevci prezgodaj oznanjati prihod pomladi. Včeraj pa je bilo prav prijetno, skoro pomladansko vreme.

○ Konzum sadja narašča od leta do leta. V gotovih mesecih spomladi in tja do jeseni je velika sezona za sadje na ljubljanskem trgu. Lani je bila velika sezona svežih gob in raznega sadja. Ljubljana je lani porabila 2.056.864 kg v približni vrednosti 6.170.592 Din domačega sadja, limon in rožičev 242.773 kg za okoli 485.546 Din, zelenjave, povrtnine, pomaranč in domačega južnega sadja je bilo konzumirano 187.719 kg v približni vrednosti 2.252.628 Din, za inozemsko južno sadje v množini 99.845 kg pa je Ljubljana izdala 199.690 Din za sadje je Ljubljana lani izdala torej 9.108.456 Din.

○ Perutnina in ribe. Mestni dohodarstveni urad zaznamuje v svojem statističnem pregledu, da je bilo lani v Ljubljani uvoženo in zatrosarinjeno 7448 kljunov velike perutnine, tako gosi in puranov. Na trgu so bile zanje cene od 80 do 120 Din komad. Če računamo povprečno ceno 100 Din, so ljubljanske gosposkinje izdale za to 744.800 Din. —

Ljubljanski ribji trg je bil le tuhtam bogato preskrbljen z ribami, drugače pa so ljubljanci lani konzumirali 51.582 kg svežih domačih rib, rakov in žab, dalje 161 kg živih rib iz inozemstva, 483 kg tujih, nasoljenih in mariniranih rib in 5366 kg slanikov. Za ribe so po približnem računu izdali 1.121.130 Din. Zanimiva je statistika jaje. Uvoženih je bilo iz raznih krajev Dolenje in Štajerske ter iz Bosne 6.243.848 komadov. Cene so bile med letom od 1 do 1.50 Din, povprečna cena jebila 1.25 Din. Za jajca so naše gosposkinje potrošile okoli 7.804.810 Din.

Predraga mi ženin, nevesta, saj menda prav dobro že vešta, da »ohcetno« vama kosilo, pri Slamiču le bo teknilo.

○ Smetišče ob Vilharjevi cesti. Po načrtu mojstra Plečnika so to cesto uredili in lepo tlakovali ter na obeh straneh zasadili z drevesci. Na njej je že precej prometa, še več ga pa bo, ko bo pričela obratovati nova carinarica. Nerazumljivo je pa, kako se more dopustiti, da menda iz vse Ljubljane odlagajo smeti tik ob cesti. Če bodo še kaj pripeljali, kaže, da bodo strelali že kar na cesti. Na drugi strani te ceste je pa itak že tudi menda železniško kompostišče. Svetoval bi mestni občini, da ta smetišča ob cesti čimprej da odstraniti, saj so zraven gramozne jame. Bog varuj, da bi to nesnago videl kak tujec. Že sedaj radi razkrajaja nekih predmetov smrdi, kaj bo šele polet! Če pa se ne misli tega odstraniti, naj se zapise na tablo: Mestno smetišče, ulici naj se pa da naziv: Cesta ob smetiščih. Vilhar nikakor ni zaslužil, da se ob ulici njegovega imena trpijo smeti v velikih kupih.

○ Tri nesreče in ena poškodba. Včeraj popoldne se je na Dunajski cesti ponesrečil 31 letni delavec Alojz Urbančič, uslužben pri ing. Dukiču, stanujoč na Gradu in doma iz Primorja. Na Dunajski cesti postavljajo robnike za trotoar. Težak robnik je padel Urbančiču na nogo in mu jo je zmečkal. — V Dalmatinovi ulici se je s sekuro vmeškal v levo roko 57 letni drvar Jože Muškatelj iz Jenkove ulice 14. — V Borovnici se je ponesrečil 73 letni užitkar Jože Debevc. Padel je v domači veži in si zlomil desno nogo. — V St. Rupertu pri Krškem je sunil nekdo z nožem v hrbet 26 letnega posestnika Franca Širavca in ga precej nevarno ranil. Napadalec je znan.

○ Pamparec, obleke, snukijše, najboljši nakup A. Presker, Ljubljana, Sv. Petra c. 14.

Maribor

○ Krščanska ženska zveza opozarja članstvo, da se naj članarina plačuje v društveni pisarni na Aleksandrovi cesti 6-l. soba št. 11, ki je odprta vsako sredo in soboto od 8—10 in od 2—4 popoldne. — Odbor.

○ Ljudska univerza v Studenih. Danes v četrtek bo ob 19 predavanje dr. Vilka Marina o razvoju človeka do poroda. Predavanje je namenjeno samo za ženske in se bo pojasnjevalo s filmom. Mladoletnim vstop ni dovoljen.

○ Na Rimskem vrelcu je glasom zadnjega poročila 20 cm pršiča na stari podlagi, v višini celo 30—35. Smuka nad vse ugodna; tečajniki se vedno sprejemajo, ker se vrše smučarski tečaji nepretrgoma do konca meseca. Smučarjem sta na rapalogo tudi dve skakalnici. Prijave SSK Maraton, Maribor, ali naravnost pri vodji v Rim. vrelcu.

○ Kmetovalcem mariborske okolice. Kmetijska podružnica za Maribor in okolico, obvešča člane, da bo oddajala banska uprava tudi letos kmetovalcem plemenske merjaške iz najboljših priznanih redišč. Oddajali se bodo na pomlad, prošnje pa je treba čim prej vložiti, in sicer na okr. načelstvo. Živali bodo stare 3—5 mesecev in v teži od 30—60 kg.

○ Oběni zbor Sudjarskega društva pri Sv. Petru pod Mariborom, se je vršil te dni. Izvoljen je bil zopet dosežani agilni odbor s priznanim sadjarjem g. Mihaelom Kovačičem na čelu.

○ Poldnice brez konca in kraja. Kar štiri ponesrečene je sprejela maribor. bolnišnica včerajšnjega dne, katerim je postala usodepolna poldnica na cesti. V Radvanju si je nalomil desno roko sin delavca, Franc Knupež. V Bistrici pri Rušah je padel delavec Franc Hetzl in si na trdem ledu razbil obe koleni; na mariborskih ulicah se je ponesrečil trgovski potnik Franc Vogrin, ki si je poškodoval desno koleno, in na Pobrežju je postal žrtev poldnice Franc Žibek.

○ Koroški Slovenci so tu. Končno prispejo pevci iz Korotana v Slovenijo. Po mnogih ovirah so dobili dovoljenje za prehod meje, vendar so si morali nabaviti vsak posameznik potni list, ker jim skupnega oblasti niso hotele izdati. Koroški pevci prekoračijo mejo dne 13. t. m. v Prevaljah,

daje, kar je simpatično, a pri tem ostaja čisto preveč na površju. Mnogokje se idealistični in materialistični nazori na istih straneh križajo in v logični nemogočnosti grade drug na drugega ali drug ob drugem, česar se pisec očitno ni zavedel. — A kljub vsemu je Pehanijeva brošura zanimiva in pogumen poseg v zamotano sodobno gospodarstvo, kaže zdravo, pozitivno hotenje, išče reda in smotnosti v gospodarskem življenju in je vredna čitanja.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Četrtek, 12. januarja: Zaprti.
Petek, 13. januarja, ob 15: VEST. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven.
Sobota, 14. jan. VODA. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20

Četrtek, 12. januarja: ADEL IN MARA. Red B.
Petek, 13. januarja: Zaprti.
Sobota, 14. jan. PRI BELEM KONJICKU. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 10. januarja ob 20: NEVIHTA. Red A.
Četrtek, 12. jan. ob 20: PRI BELEM KONJICKU, Red B.
Petek, 13. januarja ob 15: MAKSI IN MORICI. Otroška predstava.
Sobota, 14. januarja: Zaprti. (Gostovanje v Murski Soboti).
Nedelja, 15. januarja ob 15: ZEMLJA SMEHLJA. Znižane cene. — Ob 20: PRI BELEM KONJICKU.

GLEDALIŠČE V MURSKI SOBOTI.

Sobota, 14. jan. ob 20: SPREOBURNITEV FERDINANDA PISTORE. Gostovanje »Narodnega gledališča« iz Maribora.

kjer jim prirede obmejni Slovenci sprejem. Potem nadaljujejo pot do Slovenjgradca, kjer bo prvi koncertni nastop. Naslednjega dne, to je v soboto 14. jan. pridejo v Maribor in nastopijo zvečer v Unionski dvorani. Kdor še nima vstopnice za koncert, naj si jo pravočasno zasigura v predprodaji.

○ Poročili so se v Mariboru v zadnjih dneh: Skrobar Maks in Amalietti Marija; Tratnik Andrej in Badoko Terezija; Zolnir Janez in Duh Jožef; Ubl Franc in Vanovšek Alojzija; Koritnik Anton in Daksner Marija; Wobnig Mirko in Robinščak Elza. Mladim parom obilo sreče!

○ Duh obnove. V preteklem letu je bilo v baziliki Matere Milosti v Mariboru 156.400 sv. obhajil!

○ Ugodna priložnost za podjetne ljudi. Danes popoldne se vrši na prostoru med Bergovo hišo in glavnim mostom na Glavnem trgu komisij, ogled radi nameravane zgraditve tržnice za mesarje. V krogih mesarskih obrtnikov je vest, da bo tržnica še letos dograjena, zelo ugodno odjeknila. Vendar je še vprašanje, če bo mogoče tržnico v doglednem času zgraditi, ker bo stala stvar po sedanjem proračunu okoli 800.000 Din, občina pa zankrat nima potrebne kapitala. Občina namerava za to zgradbo razpisati ter jo prepustiti privatni podjetnosti pod pogojem, da preide po določenem času v občinsko last.

○ Gosposkinje, vrtnarji! Vseh vrst cvetlice na prodaj. Velika razprodaja v Koroščevi ulici št. 44. Več v oglasnem delu lista.

○ Opozorilo! Po Mariboru in okolici se izdaja pod priimkom »Furanc« neka oseba za zastopnika našega lista, podružnica Maribor, oziroma za uslužbenca. Opozorjamo, da pod tem imenom ni nikdo pri nas uslužben, niti nima pravice kakoršnegakoli zastopstva. — Uredništvo in uprava »Slovenca«, podružnica Maribor.

○ Avto v jarek. Polzka ledena cesta je skrajno nevarna za avtomobilska vozila, ki vozijo brez verig. V terek se je na znanem ovinku na strmini, ki vodi od Kamnice proti Bresternici, dogodila nesreča, ki je le po slučaju iztekla za vozača dokaj ugodno. Poltovorni avto, ki je vozil brez verig, je na ovinku strmine vrglo s ceste, tako da se je prekopicil v jarek. Vozilo se je pri padcu znatno poškodovalo, vozač pa se je navžil samo dokaj strahu, dočim je kožo odnesel zdravo.

○ Prva žrtev smučanja je v letošnji sezoni inž. Viktor Princl, ki si je pri padcu na smučeh poškodoval levi gleženj. Prepeljali so ga v bolnišnico.

○ Draga prenočnica. Vilko iz Radvanja je napravil bridko izkušnjo z mestnimi nevarnostmi. Poulično znanstvo ga je stalo jurja in pol, za katere je bil olajšan, ko se je zjutraj zbudil v nekem prenočišču. Za metuljem, ki mu je z njegovimi jurji odfrlel, poizveduje sedaj policija.

○ Zgodba o prebrisanem sulcu. V vrste neštevilnih mariborskih vnetih članov bratovščine Petrovih »jogrov« je zanesel pravo mrzlico in razburjenje kapitalen sulc, ki se je pred dnevi pojavil poleg Malih Benet in o katerem je šel v strokovnjakih krogih glas, da takega mariborske dravske vode še niso nosile. Sulc se je par dni sukal prav okoli v reko postavljene poslopja ter čisto pri vrhu hlastal za ribicami, ki se tu v mirnem zavetju zbirajo v celih tropah. Predrzo početje sulca so opazovali gostje iz gostilne in takoj se je raznesel glas o njem v vrstah mariborskih ribičev. Prišlo se je pravo obleganje sulca, ki pa ni zman dosegel tako velikost. Kajti pokazal je toliko modrosti in previdnosti, da mu niti najzkušenejši lovci te plemenite ribe niso mogli ponuditi dovolj vabljive vabe, za katero bi bil zagrabil. Vendar ribiči niso odnehali, prihajali so še novi in nekateri so si nabavili celo ribiške izkaznice, da so se lahko udeleževali razburljivega lova. Za Male Benete je bil sulc prava atrakcija, ker je privedel toliko novih gostov, da so bila poleg nabrežja zasedena tudi vsa gostilniška okna od ribičev. Nazadnje pa je bilo sulcu teh šal dovolj. Ribiči so mu pregnali vse ribice, za katerimi se je podil in podal se je v druga svoja lovišča. Že nekaj dni sedaj zaman oprezujejo ribiči za velikanom, ki je ušel tolikom zavratnim trnkam.

Kulturni obzornik

Otmir Pehani: Proti anarhiji v gospodarstvu. Samozaložba. Tisk »Slovenca«, Ljubljana 1932 (103 + 3 str.). — Brošura, ki jo je napisal g. Pehani naj bi bila, sodeč po podnaslovu, »gospodarska in sociološka študija s posebnim ozirom na sodobno krizo človeka, njegovega gospodarstva, družbe, kulture, civilizacije in duha«. Da se tako obsežen in raznolik program ne da izčrpati in znanstveno obdelati na 100 straneh, je jasno. Teža se je očitno zavidal tudi pisatelj, ker že uvodoma pravi, da je želel »po svojih skromnih močeh podati vsaj prilično sliko splošnega človeškega gospodarstva njegovih činiteljev in pojavov«, omejil se je torej čisto pravilno predvsem na gospodarsko vprašanje.

Avtor očitno ni hotel briljirati kot znanstvenik, saj se nekje celo obrača proti učencem — vendar razodeva delo veliko načitanost pisatelja in mnogo zdravega, gospodarskega instinkta. Slog pripovedovanja je jako živahen, točen pri tem pa zgoščen in nazoren. Brez vsiljevanja skuša čitatelja osvojiti za svoje nazore. Tudi metoda, ki jo uporablja pisatelj, je pregledna in dobro izbrana. Lahko rečemo, da je avtor na 100 straneh jako veliko povedal in se dotaknil vseh bistvenih perečih gospodarskih problemov.

Najvažnejši del spisa je brez dvoma poglavje, ki govori o tem, kako si pisatelj zamišlja novo gospodarsko ureditev družbe. Zavrgel je absolutni gospodarski liberalizem kakor tudi komunizem. Čisto pravilno zavrača enega in drugega kot nepriemna gospodarska sestava. Postavlja pa v VI. poglavju, — kako bi rekli — svojevrsen sistem, osnovan na »reformiranem, relativnem ali socialnem liberalizmu, katerega bo vsak sociolog in gospodarstvenik z zanimanjem bral, čeprav bo v njem zasledil in razbral sestavine socialističnega načrtnega gospodarstva, osnove ruskih peletič zlasti pa fašistične korporativne ideje. Toda, to nič ne da,

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 12. jan.: Alfred, opat; Arkadij, mučenec; Ernest, škof.

Novi grobovi.

† V Ljubljani je 10. t. m. umrla gospa Marija Puc, soproga poštnega poduradnika. Pogreb bo danes ob 2 popoldne. Naj v miru počival! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† Sv. Križ pri Ljutomeru. Dne 4. t. m. je umrl Franc Štibler, bivši kmet in ugleden mož v Bučevcih, star 80 let. Zadnji čas je bil pri svojem sinu restavraciji restavracije »mesta Ljutomer« v Mariboru. Tam je zbolel in ker ni bilo upanja, da bi okrevljal, ga je dal sin iz Maribora prepeljati en dan pred smrtjo v rojstvo vas, kjer je umrl in bil 6. t. m. pokopan na domačem pokopališču v Križevcih poleg groba svoje žene pred 30 leti umrle žene. Bodi mu lahka domača zemlja. Zalujoči rodbini iskreno sožalje.

Osebnosti

— Napredovanja v sodnopisarniški službi. V višjo skupino zvanikov so napredovali zvanica Anica Avsečeva in jetniški paznik Davorin Dodič, oboje v Novem mestu, ter jetniška paznika-zvanica Ignacij Vidmar v Mariboru in Josip Puhar v Ljubljani, dalje so napredovali v višjo skupino služiteljev: Anton Aram, Šoštanj; Josip Cvahte, Maribor; Ivan Grohelnik, Vrnsko; Fran Karner, Slov. Bistrica; Pavel Knafljič, Ljutomer; Ivan Majstorovič, Kostanjevica; Alojzij Novak, Radeče; Edvard Peterlin, Mokronog; Tomaž Šoštar, Škofja Loka; Marko Volavčnik, Celje in Jakob Zupancič, Višnja gora.

Ljudsko gibanje v l. 1932

Tržišče na Dolenskem. V letu 1932 je bilo tu rojenih 68 otrok: 35 dečkov, 33 deklic. Izredno veliko je bilo mrtvorojenih — 8. Nezakonskih 12. Smrt je pobrala 50 ljudi, 31 moških (enega v Ljubljani, pa se je tu ponesrečil in bil tu pokopan) ter 19 žensk. Najstarejši mrtvič je bil star 85 let. Oklicanih je bilo 16 parov, tu poročenih 8, drugod 8. Sv. obhajil je bilo 15.000.

Dražbe in rubežni v Ptuj

Ptuj, dne 11. jan. 1933. Kakor posnemamo iz statistike tukaškega okrajnega sodišča, se je poslovanje v letu 1932 znatno pomnožilo, posebno pride to do izraza pri izvršnih in pri kazenskih oddelkih.

V letu 1932 je bilo pri civilnem sodišču izdano plačilnih nalogov 1128, nalotnih tožb (do 125 Din) 59, tožb do 6250 Din je bilo 1431, zapuščenjskih razprav 845, varstvenih zadev 4921, preključev 28, kuratel 1186, zemljkrajnih vlog 4373, poveritev 908, stanovanjskih odpovedi 24. Mladinsko sodišče je obravnavalo v 27 slučajih. Predlogov na rubež je bilo vloženih 3280 (leta 1931 — 2744, do sedaj največ leta 1927 do 3005). Od teh 3280 je bilo izvršnih dejanj: 871 prisilnih vknjižb, 192 predlogov za prodajo posestev, 11 prisilnih uprav na nepremičnine, 2969 rubežev na premičnine, 859 prepovedi izplačil na plače in denarne terjatve, 1 prisilna uprava obrti, 5 prisilnih izpraznitvev stanovanj (vse izven Ptuj), 30 raznih drugih izvršb. Posestev je bilo prodanih 22 na sodni dražbi, prodaj nepremičnin 59. — Po zakonu o zaščiti je ustavljenih 47 dražb posestev in 95 dražb promičnih stvari. Najmanjša terjatev je znašala Din 3,20, najvišja Din 135.000. Konkursi so bili 3, prisilnih poravnav pa 7. Pri kazenskih sodnih je bilo 1573 kazenskih prestopkov, od teh obsojenih 740, v ostalih slučajih je bila poravnava ali ustavljenost. Kazenske pravne moči je bilo v 451 slučajih, preiskava radi zločinov se je vršila v 415 slučajih. Kazenskih komisij je bilo 24. Stevilo kazenskih slučajev je za 600 višje kakor v letu 1931.

— »Franz Josefov« grenčica povzroči temeljito očiščenje prebavne poti.

Autobusna nesreča v Medlogu pred sodiščem

Dne 9. decembra 1931. se je pripetila znana avtobusna nesreča v Medlogu pri Celju, ki je imela za posledico 13 mrtvih. Pred časom se je že vršila pri tukašnjem okrožnem sodišču razprava proti šoferju, ki je vozil takrat mestni avtobus in je bil takrat obsojen na 3 mesece zapora. Posamezniki, poškodovani pri tej avtobusni katastrofi, kakor tudi njihovi sorodniki, so vložili pri tukašnjem okrožnem sodišču tožbe za povračilo škode in vzdrževalnine. Vseh tožba je bilo vloženih 24. Mestno občino celjsko zastopa dr. Kalan, prokurator pa med drugimi gg. dr. Božič, dr. Prašovec, dr. Hodžar, dr. Ogrizek in še nekateri drugi odvetniki. Dve tožbi sta že pravomočni. Dne 24. decembra 1932. je okrožno sodišče v Celju izreklo tri sodbe. Svet Terezija, posestnica na Malem vrhu, p. Globoko pri Brezicah je vložila zoper mestno občino celjsko in šoferja tožbo na plačilo pogrebnih stroškov v znesku Din 7800, katere stroške je imela vsled tega, ker je morala oskrbeti pogreb po svojem moči Svetu Antonu, ki se je ob priliki nezgode smrtno ponesrečil. Obenem je vložila tudi tožbo na plačilo vzdrževalnine mesečno po 1500 Din. Okrožno sodišče v ji je priznalo vse pogrebne stroške in mesečno preživnino Din 800, češ, da smatra ta znesek za primeren za vzdrževanje žene po smrti in da je verjetno žena za ta znesek oškodovana. Istega dne je okrožno sodišče v Celju tudi razsodilo v pravdni zadevi nedoletnih otrok Zupane Stanke, Ivana in Vide, po očetu in zakonitem zastopniku Zupancu Ivanu, rudarju v Megojnicah, p. Griža. Otroci so vložili zoper mestno občino celjsko in šoferja Bučarja tožbo za plačilo mesečne vzdrževalnine vsaka po 300 dinarjev. V tožbi trdijo, da jih je mati vzdrževala s tem, ker je imela gostilno in na hrani delavce in da so za ta znesek oškodovani, ker se je mati o hpriliki avtobusne nesreče ponesrečila in za dobljenimi poškodbami umrla. Okr. sodišče je razsodilo, da je mestna občina celjska solidarno s šoferjem Bučarjem dolžna plačevati za vsakega otroka mesečno 150 dinarjev vzdrževalnine. Ti dve sodbi sta postali že pravomočni, ker se niti mestna občina celjska niti tožniki zoper sodbo niso pritožili. Razprave se vršijo vsak teden in bomo o njih redno poročali.

Ostale vesti

— Prosvetna zveza v Ljubljani tem potom obvešča pri njej včlanjena društva, da je ministrstvo prosvete tudi za leto 1933 priznalo ugodnost, da plačajo 10 odstotno takso na vstopnice za svoje prireditve, katere pa ne smejo biti združene s plesom. Vsa društva, ki žele, da jim pošljemo priznanico, naj takoj plačajo članarino za leto 1933, nakar prejmejo z obratno pošto potrdilo, da so včlanjena pri Prosvetni zvezi.

— Za Din 296.50 iz Ljubljane na Dunaj in nazaj. Zveza za tujski promet v Ljubljani bo priredila skupno z Zvezo za tujski promet v Zagrebu (zastopništva »Putnika«) v letošnjem letu več izletov in inozemstvo, predvsem v Avstrijo, Češkoslovaško in v Nemčijo. Nasprotno pa bodo te države prirejale skupne izlete zopet v Jugoslavijo, da se na ta način razvije in poveča medsebojni tujski promet. Prvi izlet Putnika bo v času od 28. januarja do 2. februarja t. l. s posebnim vlakom na Dunaj. Da se ga lahko udeležijo, kakor še nadaljnjih izletov, tudi širši sloji ljudstva, se je gledalo pri organizaciji na to, da bodo cene čim najnižje. Vožnja Ljubljana—Dunaj in nazaj stane v II. razr. Din 433, v III. razr. Din 296.50. Naročniki Radio postaje Ljubljana, uživajo še popust. V slučaju, da bo prijavljenih 200 do 300 oseb, se cene vožnje še znižajo. Odhod iz Ljubljane bo 28. januarja okoli 22.25 iz glavnega kolodvora in se udeležniki priključijo na zagrebški izletniški vlak v Zidanem mostu okoli 23.30. Iz Maribora pa odhaja vlak okoli 2 po noči (29. jan.) Prijave sprejema Putnik — Ljubljani, Gajeva ul. za nebotičnikom do 23. t. m. Istotam se dobe programi in podrobnejše informacije. Vsak udeleženec mora pri prijavi položiti cel znesek za ono, kar se je prijavil (vožnja, prehrana, prenočišče) in obenem predložiti pravilno izstavljen polni list, Avstrijski vizum preskrbi Putnik.

— Razpis službe. V Dijaškem domu v Ptujju se odda mesto prefekta. Prednost imajo diplomirani filozofi. Nastop službe 1. februarja t. l. Plača po dogovoru. Ponudbe je dostaviti Dijaškemu domu v Ptujju do 25. t. m.

— V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine št. 3 od 11. t. m. je objavljen »Zakon o naknadnih in izrednih kreditih k proračunu državnih razhodkov in dohodkov za leto 1932-33«, dalje »Pravilnik o podpiranju siromakov, nezaposlenih delavcev in o izvrševanju javnih del«, »Razglas banke uprave o ljudskem delu in odkupnini za leto 1933«, »Objava Narodne banke o odtegnitvi iz obteka tisočdinarskih bankovcev iz l. 1920« in »Objava Narodne banke o odtegnitvi iz obteka desetdinarskih bankovcev iz l. 1926 in 1929«.

— Pri prehlajenjih, hripi, vnetju vratu, zabreklosti bezgavk, živčnih boleznih, trganju v udih dobro dene, ako se s pol kozarcem naravne »Franz-Josef« grenčice poskrbi za vsakodnevno izpraznjenje črev. Po izjavah vseučiliških klinik se odlikuje »Franz-Josef« voda po zanesljivem učinku ob zelo prijetni porabi. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Veliki kazenski procesi. Že ob novem letu smo poročali, da se bodo letos prve mesece vršili pred deželnim sodiščem v Ljubljani, prav zanimivi procesi. Pred velikim senatom se bo vršil tudi proces proti zastupniškemu svojega moža Ignaca Ivani Sevšek roj. Skalar, ki je lani poleti zavdala svojemu možu, ko mu je zjutraj pred odhodom k maši ponudila kozarček žganja. Posestnik Ignac Sevšek, doma v Dolah pri Litiji, je kmalu nato med potjo v cerkev umrl vsled zastrupljenja. Postalo mu je najprej slabo in se je s težavo zavlekel pod neki kozolec. Tam je vprico sorodnikov in drugih ljudi izjavil, da mu je žena zavdala in prosil, da naj po njegovi smrti izvrše obdukcijo. Orožniki so nato aretirali Ivano Skalar, ki je sprva priznala svoje zločinsko dejanje, pozneje pa priznanje preključila, češ, da ji je podal žganje njen oče s prošnjo, da ga da možu v svrhu sprave. Oče se je nekaj dni nato obesil. Po tem dogodku je sprememila svoj govor in krivdo zvalila na mrtvega očeta.

— Zelo uspešen lov na delince. Iz Crkvenice poročajo: Te dni so ribiči na ribiški ladji »Tunolovca« ujeli v mrežo 17 delinov. Najtežji je tehtal 150 kg, ostali pa od 90 do 120 kg.

— Sam se je sodil. Pred časom smo poročali, da so v Tamerinu našli umorjeno in oropano bogato vdovo Fabijan. V zvezi s tem umorom so bili aretirani Ana poročena Kokai, edina in razdednjena hči umorjene vdove, ter Marcela Varga in njen sin Jovan, ki so jih sumili, da so izvršili umor. Pravih dokazov ni bilo. Sodišnji je prijavil kot prostovoljna pričica delavec Mihajo Vecsy, ki je izjavil, da je kritične noči videl in spoznal na kraju umora Jovana Vargo. Preiskava pa je dognala, da ta pričica ne govori resnice in ko so ga oblasti hotele na lico mesta zaslisati, so ga našli obešenega v hlevu poleg njegove te dni kupljene hiše. Ker je Vecsy, sicer brezposeln delavec in brez vsakega premoženja, šele po umoru kupil hišo, je utemeljen sum, da je on umoril staro in da je namenoma hotel zavesti preiskavo na krivo pot. Aretirani so bili seveda izpuščeni in je preiskava proti njim ustavljena. Ana Kokai, hčerka umorne, zahteva sedaj, da se ji iz Vecsyjevega premoženja izplača odškodnina kot edini pravni naslednik umorjene vdove.

— Živalske kužne bolezni v teku IV. četrtletja leta 1932 v Dravski banovini. V tem času je čez dolga leta zaprtela v naših krajih nevarna kužna bolezen sinjavca in parkljevka in silno verjetno je bilo, da bo ta kuža dobila večji razmah in da bo povzročila veliko gospodarsko škodo ter povečala že tako velike stiske našega gospodarstva in posebej še naše živinoreje. Oblasti in vsi njihovi veterinarji so s smotirno strogotostjo in naglico zaustavili pretečo veliko nevarnost, ker s koncem leta 1932 je bolezen prenehala in dan Bog, da za stalno. Na sinjavki in parkljevki je v gori navedenem času obolelo 40 parkljev, od teh so 23 pobili (zaklali), 17 jih je ozdravelo. — Dalje je vranilni prisad okužil 5 konj in 8 govedov, poginilo je 12 živali, 1 pa je ozdravela. — Suštavec se je pojavil pri 2 govedah, obe sta poginili. — Steklina je v tem četrtletju precej nazadovala, vendar je bilo steklih še 6 psov in 2 mački, vse te živali so poginile odnosno so jih pobili. — Na garjah je zbolel 1 konj, ki je ozdravel. — Mehurčasti izpuščaji se je pojavil v 6 dvorcih, okužilo se je 7 goved, ki so sva ozdravela. — Veliko škodo pa je povzročila zopet svinjska kuža: v tej dobi je nanovo zbolelo 1039 prašičev, poginilo 920, ostale so ali pobili ali jih zaklali. — Tudi rdečica prašičev je nastopala precej močno, obolelo je 262 pra-

šičev, od teh je poginilo 116, ozdravelo 143, zaklali pa so 3. — Perutninska kolera je imela 28 slučajev, ki so bili vsi smrtni. — Galloba žebelnih zalez se je omejila na 20 panjev. — Zdr. H. Turk.

— Tramvajski promet v Zagrebu. V Zagrebu se je v preteklem letu vozilo na vseh tramvajskih progah 36.511.300 oseb, torej povprečno vsak dan po 100.000. Vsi zagrebški avtobusi so prevozili 1.550.130 oseb. Na vzpenjači se je vozilo 617.271 oseb.

— V Dalmaciji sneg. Kakor poročajo iz Splita, brije po Dalmaciji huda burja. Na Mosorju in okoliških hribov je zapadel sneg. Zaradi tega se na splitskem trgu opaža pomanjkanje živil, ki so se deloma tudi podražila.

— Samoupravitelj bolnišnice. V Banja Luki so našli na podstrežju mestne bolnišnice obešenega Mile Petrovića, upravitelja bolnišnice. Kaj ga je gnalo v smrt, se še ne ve.

— Koliko premoženja ima mesto Varaždin. Mestna občina varaždinska ima 2529 jutrov gozda, 1040 jutrov njiv, 271 jutrov livad, 6 jutrov vrtov, 375 jutrov pašnikov in 945 jutrov cest in stavbišč. Vse to je mestni računski oddelček cenil na 20 milijonov dinarjev. K temu je prileti še razne zgradbe in vojašnice, ki jih cenijo na 45 milijonov dinarjev. Uradni inventar je cenjen na 1.500.000 Din, terjatve pa znašajo okrog milijon dinarjev. Skupno premoženje znaša torej 67 milijonov in pol. Dolga pa ima mesto Varaždin samo 3.250.000 Din.

— V morje je skočil pri Splitu inž. Dimitrijevič, bivši oddelčni načelnik v finančnem ministrstvu in svoječasi ravnatelj belgrajske električne centrale. Inž. Dimitrijevič, ki je bil star 46 let, je pred mesecem dni prišel v Split. V hotel, kjer se je nastanil, se od pravoslavne božice ni več vrnil. Njegovo truplo so potegnili iz morja v torek popoldne. Zapustil ni nobenega pisanja, iz katerega bi mogli zvedeti za motiv samoumora.

— Pastinska hrana. Časovne in življenjske razmere, kakor bogate izkušnje nas silijo, da se čim bolj obračamo od mesne hrane k rastlinski. Marsikateri bolezen ali smrt, gre na rovas napačne prehrane. Pričujoča knjiga pod naslovom: »Prehrana po novih zdravstvenih načelih«, ki jo je priredila Stefanija Humeck, predstavlja prvi poskus seznanitve našega ljudstva s sodobnimi načeli prehrane. Nudi 323 receptov, kako pripravljamo okusna jedila odgovarajoča, zdravju človeški prehrani. O nekuhani sadni in zelenjadni hrani, raz-

Zločin pred dvema letoma

Maribor, 11. januarja.

Pred dvema letoma v noči 17. januarja je postal v Spodnjih Kuršinih v ormožkem okraju posestnikov sin Franc Stuehec žrtev zavratnega zločina. Dobil je dva smrtonosna strela v hrbet, ki sta mu končala mlado življenje. Za njegovim morilecem je oblast dolgo stikala, imeli so že v preiskovalnem zaporu ljudi, katerim pa dejanja ni bilo mogoče dokazati. Toda pod soncem ne ostane nič prikritega in tudi zločin v Kuršinih je sedaj poljasen. Že v poletju smo poročali, da zasledujejo oblasti Josipa Pravička iz Bodisaveca, ki je osemletni omenjenega zločina. Pravička so izsledili v Zagrebu in danes je stal pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča, da se zagovarja za zločin, izvršen pred dvema letoma. Obtožnica slika izvršitev dejanja in dokazuje, ki govore proti obtoženci tako-le:

Dne 17. januarja je ob 11 ponoči potrkalo na okno posestnika Kšele v Kuršinih. Ko je gospodar odprl vrata, se je opotekel v sobo Stuehec Franc ter povedal, da so ga obstrelili. Imel je vsa prsa okrvavljena. Ranjena so položili na posteljo in pozvali njegovega očeta in zdravnika. Očetu je sin povedal, da so ga obstrelili Pravičkovi fantje. Stuehec so na odredbo zdravnika prepeljali v ormožko bolnišnico, kjer je naslednjega dne umrl. Tudi v bolnišnici je izpovedal, da so streljali nanj Pravičkovi.

Celje

— Razne tatvine. Celjskemu zdravniku, g. dr. Iviću, je bilo dne 7. t. m. iz nezaklenjenega stanovanja v Vodnikovih ulici 6, ukradeno: 1 plašč, 1 hlače in 1 sviter, vse skupaj vredno 700 Din. Celjska policija je storilcu že na sledi. — Kino-podjetnik v Celjskem domu, je prišel na sled veliki tatvini žarnic. Iz stranskih prostorov v Celjskem domu je nekdo iz zaboja odnesel zadnje dni žarnic v vrednosti 1400 Din. — G. Baumgartnerju Ivanu, mizarju na Savinjskem dvoru, je ukradel neki mizarški pomočnik na stanovanju, med spanjem, iz listnice, ki jo je imel za srajco, 400 Din gotovine. Baumgartner je istemu pomočniku pred kratkim posodil mizarško orodje vredno okrog 3000 Din, katero je pa ta prodal in nato izginil.

— Nesreča. 50-letna perica Jera Petelin je dne 10. t. m. okrog 2 popoldne prala v pralnici Jurčičeve ulice 1. Pri delu je zlezla tudi na oder, kjer je imela drva, pri tem je pa padla z odra tako nesrečno, da si je zlomila nogo.

— Koncert koroskih pevcev. Ker se je sedežni red radi preureditve dvorane izpremenil, naznana-mo tistim, ki imajo že vstopnice, da jih lahko po želji zamenjajo, sicer stare vstopnice veljajo.

— Vdovstvo zaseba deklisake šole šolskih sester v Celju, prosi za objavo sledeče notice: Na osnovni šoli pri šolskih sestrah v Celju je bilo za božič obdarovanih večje število učenk. Razdelilo se je 46 parov novih čevljev, 186 parov nogavic, 172 ml blaga za obleko in perilo, mnogo stare obleke in čevljev ter pečiva. Vsem, ki so kaj prispevali, naj Bog povrne!

— Redni občni zbor Savinjske podružnice SPD v Celju bo 26. t. m. ob 8 zvečer v spodnjih prostorih Narodnega doma. Na dnevnem redu bo tudi volitev novega odbora za prihodnja tri leta. Oporozarjamo planince, da se posebno zaradi volitev, obnega zbora gotovo udeležijo.

— Občni zbor celjskega šahovskega kluba. 13. redni občni zbor celjskega šahovskega kluba se bo vršil z običajnim dnevnim redom dne 18. t. m. ob 18 zvečer v klubovi sobi hotela Evrope.

— Umrl je Travner Stanislav, 15 tednov star otrok delavca v Liscach.

— Celjski delovni trg. Brezposelnost v Celju in okolici od tedna do tedna rapidno narašča. Od 1. do 10. jan. se je na novo prijavilo 213 brezposelnih in jih ima sedaj celjska ekspozitura borze dela v evidenci 1038, konec leta 1932 jih je bilo samo 891. — Delo je na razpolago: za moške nič, za ženske: 3 kuharice, 4 deklice, 4 služkinje in ena postrožnica.

Ptuj

Ljudsko delo. Mestni magistrat poziva vse zavezane za ljudsko delo, da si pri mestni upravi pregledajo tozvedni seznam ter podajo morebitne pripombe. Tudi naj se poda izjava do najkasneje dne 31. t. m., ali se bo obveznost z delom odslužila, ker se bo sicer plačilo v denarju predpisalo. V smislu občinskega proračuna se bosta v tekočem letu predpisali dve enoti.

pravja knjiga v posebnem poglavju. Ta velepomembna knjiga se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, in velja broš. 30 Din, vez. 40 Din.

— Solnik Anton, organist, stanujoč v Mostah št. 12 pri Ljubljani, pozivlja in prosi-dotičnega inserenta, kateremu je na podlagi »Slov.« inserata predložil k svoji ponudbi tudi sprejeloval orglarske šole, naj isto takoj vrne na zgoraj označen naslov.

— Casu primerno. V sled pomanjkanja gotovine se je tvrdka A. & E. Skaberne, Ljubljana, odločila sprejemati v plačilo tudi hranilne knjižice. Glej današnji oglas!

— Za »Karitativno zvezo« v Ljubljani so prispevali sledeči dobrotniki: 1000 Din: Neimenovani iz Ljubljane; a 500 Din: Mlakar Janko, prof. Ljubljana; dr. Ušeničnik Aleš, univ. prof., Ljubljana; dr. Ušeničnik Franc, univ. prof. v Ljubljani; a 800 Din: dr. Opeka Mihael, stolni kanonik, Ljubljana; dr. Zilko Stanislav, odvetnik, Ljubljana, Kongregacija gg. seniorjev pri oo. frančiškanih; 362 Din: Zupni urad Komenda; a 200 Din: R. Miklauc, manufakturna trgovina, Ljubljana; Nadrah Ignacij, gener. vikar, Ljubljana; Zavarovalna družba »Dunav«, Ljubljana; dr. Emil Gaj, Ljubljana; Jenko Avgust, veleposest., Ljubljana; a 100 Din: Velesajem v Ljubljani; Mozetič Josip, tid. mojster, Ljubljana; dr. Marušič Drago, ban dravske banovine; Olup Josip, trgovec, Ljubljana; Osrednja vinarska zadruga v Ljubljani; Oblak Franc, trgovec, Rakek; Premrl Stanko, ravnatelj, Ljubljana; dr. Perme Franc, prof. v p. Ljubljana; dr. Potočnik Ciril, sem. spiritual, Ljubljana; dr. Pogačnik Jože, Ljubljana; Petelin Josip, trgovec, Ljubljana; Perdan Marija, Ljubljana; dr. Stanovnik Ivan, odvetnik, Ljubljana; Ing. Skof Rudolf, Vič; Vurnik Helena, Ljubljana; Zor Vinko, tajnik Prosv. zveze, Ljubljana; Zeleznikar Janko, Ljubljana; Agnola Avgust, trgovec, Ljubljana; dr. Basaj Jože, ravnatelj Zadruga zveze; Dežman Ivan, ravnatelj, Ljubljana; dr. Derš Bogdan, zdravnik, Ljubljana; Prvo delavsko kongumno društvo v Ljubljani; Dolinar Marija, zas. učit., Ljubljana; zavarovalnica »Feniška«, Ljubljana; Ing. Foerster J., Farnas Ivan in Ivanka, Vrhnika; Gabrovšek Franc, ravnatelj Zadruga zveze v Ljubljani; Gutnik Antonija, mesarica, Vič; Galle A., notar, Ljubljana; Rafaela pl. Hofbauer, Ljubljana; dr. Korošec Anton, min. predsednik v p., Ljubljana; Maurič A., mesini stavbenik, Ljubljana; Dermastia Karel, prof., Ljubljana; Zeschko Kamila, Ljubljana; Kocmur Alojzij, ravnatelj, Ljubljana.

vičkovi. Na podlagi izpovedi pokojnika se je pričela preiskava, ki pa je bila zelo otežkočena, ker so pri Pravičkovih trije bratje. Najprej so osumili Franca Pravička, ki je bil pripeljan v preiskovalni zapor v Maribor. Preiskava je ugotovila, da je bil pokojni obstreljen v bližini posestnika Tuša, kamor je zahajal radi domače hčerke. Ker pa je pred Stuehecom iz istega vzroka zahajal k Tušovim Franc Praviček, je bil sum kolikor toliko upravičen. Vendar se je preiskava ustavila na izjavi staršev Franca Pravička, ki sta trdila, da so bili vsi trije sinovi v kritični noči doma ter v postelji. Franc Praviček je bil nato izpuščen iz zapora. Zdelo se je, da bo zločin zapadel pozabljenu; toda meseca julija so izvedeli orožniki od posestnice Marije Mihalič, da je dejanje izvršil današnji obtoženec Josip Praviček. Na veselici, ki se je vršila dan po zločinu, ji je obtoženec zaupal to skrivnost ter jo prosil, naj jo ohrani zase. Vest jo je pa preveč težila in ga je izdala.

Obtoženec pa dejanje dosledno taji ter se opira na izpoved staršev, ki trdita, da je bil v kritični noči doma, dočim zopet zatrjujejo druge priče, da so bili vsi trije Pravičkovi 17. januarja zvečer z doma.

Praviček je bil obsojen na 20 let težke ječe, trajno izgubo državljanjskih pravic in na 2500 Din bolniških in pogrebnih stroškov za pokojnikom.

Vrhnika

Razmere na Vrhniki so precej slabe, a obetajo se še slabše. Delavci so brez posla, zaslužka nikjer. Pravijo, da bo na spomlad kupčija z lesom spet ozvela, a to je le blažilo ljudsko mnenje. Tudi o delu v Pollakovih tovarni ni nobenega glasu. Pred božičem so nekateri nekaj zaslužili pri popravljanju ceste, ki vodi v Staje, in Idrijske ceste. Plačani so bili po 20 Din na dan. Sicer je to malo, a v sedanjih razmerah moramo biti prav z vsem zadovoljni. Prvotno je bilo namenjeno, da bodo ta denar razdelili med brezposelne, potem je pa občina odredila, naj si vsak sam zasluži, kar je tudi pravilo.

Listke za prosjake si je nabavila občina in velja vsak listek 50 par, en komad (10 listkov) 5 Din. Občina opozarja svoje občane, naj si jih preskrbe, ker s tem se je zmanjšalo število pomoči nepotrebnih prosjakov-tuincev, kajti na občini dobe potem podporo le oni, ki so res potrebni, predvsem seveda domačini.

Ameriški rojaki so se tudi letos spomnili revežev. Darovali so jim namreč vsoto 750 Din, ki jim je bila že razdeljena. Nekateri so dobili po 20 Din, drugi po 40 Din. Zares vsa čast in hvala ameriškim Vrhnčanom, da se tolikrat spomnijo svojih rojakov-siromakov doma!

Kranj

Obolel je duh. svetnik. g. Ignacij Zupane, župnik v Predosljah pri Kranju.

Ljudsko gibanje. Kranjska župnija, ki se, kot znano, ne krije s teritorijem mestne občine, ker ima večji obseg radi priključenih vasi Rupa, Huje, Klanec in Čirčiče, je v l. 1932 pokazala tolo sliko ljudskega gibanja. Vernikov je štela 5750. Rojstev je bilo 137 ali 24 na tisoč prebivalcev, smrti pa 65. Oklicanih je bilo 71 parov, porok pa 50. Lepo je število obhajil namreč 73.600.

Samaritanski tečaj. Krajevni odbor Rdečega križa bo na incitativo centralnega odbora priredil v Kranju od 25. jan. dalje vsak večer eno ali dveurno predavanje o prvi pomoči pri nezgodah in raznih boleznih. Skupaj bo 20 predavanj. Predavali bodo zdravniki. Odbor Rdečega križa je vabil predvsem vse gasilce, gimnazij, delavstvo vseh kranjskih tovarn, za katerega predvsem je to zelo važno, pristop k tečaju pa ima vsak. Tečajniki bodo delali izpit in nato dobili diplomu, kar jim bo zlasti koristilo v vojaški službi. Čas in kraj predavanj se bo še določil. — Tečaj je brezplačen.

Zadruga rolnodelskih in sorodnih obrtov v Kranju, priredi v ponedeljek dne 16. jan. t. l. ob pol 2 popoldne v dvorani Ljudskega doma v Kranju, »davčno predavanje«. Predaval bo davčni referent zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, gospod Franc Zagar.

Občni zbor kranjskih gasilcev bo v četrtek, 12. januarja ob 8 v Gasilskem domu v Rožni ul.

Malikovalci človeka

Pariški tisk prinaša veliko število spominov na Gambetta ob petdesetletnici njegove smrti. Znamenit govornik je imel burno življenje. Ko je bil po sedanskem sramotnem porazu dne 6. avgusta 1870 ujet s 100.000 vojniki tudi Napoleon III., je ponoči zapustil Gambetta z zrakoplovom Pariz. Po nevarni vožnji je kot diktator vodil iz Bordeauxa francosko vojno zoper zmagovalne Prusake. Dve leti po Sedamu je pokopal isti Gambetta kot narodni poslanec drugi imperij. Zaklical je v parlamentu: »Louis Napoleon Bonaparte in njegova dinastija sta za vselej nehala vladati na Francoskem.« Ta klic je pomenil začetek nove republike... Gambetta je bil vedno brezverec in proticerkveni politik. Kljub temu je moral napovedati privolitvi na katoliški cerkveni zakon. Zena, ki jo je imel rad, ne bi sicer mogla postati kot zvesta katoličanka njegova soproga. Nenadna bolezen pozimi leta 1881. pa je prekrižala te načrte. Gambetta je ležal in tožil nad neznoznimi bolečinami. Samo najmlajši izmed poklicanih zdravnikov je spoznal grojno vnetje slepiča in zahteval operacijo. Slednja bi Gambettu nedvomno rešila življenje. A deset starejših profesorjev je enoglasno proglasilo, da se ne sme po nepotrebnem tvegati življenje »očeta domovine« in napadlo »zelence«, ki je zagovarjal »modne nepoznane bolezni«. (Slepič tačkrat ni bil nikoli izrezan.) Gambetta je trpel naprej. Zvečer 31. decembra je vprašal nekega rojaka: »Koliko je ura?« »Šest bo kmalu.« »O, še šest ur do konca tega pošastnega leta!« je zastokal bolnik. Ugasnil je opolnoči s tem »pošastnim letom« vred... Gambetovi ostanki so imeli čudno in žalostno usodo. Omeniti je še, da je izgubil že kot mladenič desno oko. Nekaj pariški kirurg ga je moral odstraniti. Kaj se je z njim zgodilo potem? Pariški listi so pogreli dosti starih zgodb. Eni so trdili, da je prodal kirurgov asistent pozneje, ko je postal Gambetta slaven, oko v New York, kjer ga varuje neki bogataš; drugi, da se nahaja oko na Ruskem. Kirurg ga je baje podaril ta-

koj po operaciji nekemu ruskemu docentu, ki je prišel iz Kijeva v Pariz, da bi se izpopolnil. Izkazalo se je, da so vse te zgodbe neresnične. Gambetovo oko se nahaja slejkoprej v Parizu pri njegovem sorodniku, dramaturgu in intendantu komične opere P. B. Gheusiju. Slednji je oko prejel od kirurgove vdove, ki ga je varovala več deset let. Gheusi pripoveduje v svoji knjigi (La Vie et la Mort singulière de Gambetta. Paris. Albin Michel. Knjiga je pravkar izšla) tudi grozne prizore po smrti. Prijatelji in častilci so po kosih raznesli skoro vse Gambetovo truplo. Mož, ki ga je balsamiral, pripoveduje: »Eden je izluščil kosti desnice, drugi si je vzel slepič. Dr. Berthes je zavil v papir srce in dr. Fieusal je odnesel lobanjo. Med tem ko so me poslali v lekarno stehatati možgane, so odnesli vse. Ostale so od Gambetta le še cunjice mesa. Za silo sem vse skupaj in zmašil v krsto.« Leta 1909. je postavila Nizza utemeljitelju tretje republike velikansko piramido in sklenila prenesti tja njegove ostanke. P. Gheusi kot zastopnik sorodnikov je bil navzoč pri odpiranju družinske grobnice na mestnem pokopališču. Hrastova krsta je bila zavarovana po trojni svinčeni. A ko so dvignili pokrov, so se navzoči zgrozili. Balsamirano truplo je bilo zavito v belo svileno odejo, a na svileni blazini ni bilo nobene glave. »Zaprtili« je zahteval Gambetov nečak. Nihče ne ve, kje je zdaj ta lobanja. Roke so zdaj v nekem muzeju na deželi. Podjedoval jih je po smrti onega poslanca, ki jih je odnesel. Srce, ki je spremenilo več lastnikov, je na posled dospel v pariški Pantheon. Gheusi je vprašal omenjenega večera v Nizzi Clemenceauja, ali bi res utegnla strohneti lobanja pod vplivom razhlajane živega srebra, ki so jo rabili pri balsamiranju? Clemenceau, ki je bil sam zdravnik po poklicu, je samo skomizgnil z rameni in rekel, da so te domneve nekega kirurga iz Nizze smešne: »To je popolnoma izključeno. V Gambetovi krsti ni bilo nikoli nobene lobanje.«

Posebno presenečenje je doživela vas Ströbeck (saška provinca), kjer se staro in mlado z gorečo vnemo bavi z igranjem šaha. Tu se je šah celo v šolo uvedel kot predmet. Slavni šahovski mojster Bogoljubov je pred dnevi obiskal to vas in se udeležil šaha med ljudskošolskimi otroki, kakor vidimo na sliki, kjer pa se je moster izredno čudil nad nadarjenostjo mladih šahistov.

Budizem nad Evropo

Budistični misijonarji so nastopili te dni potovanje, ki se bo raztegnilo na dva kontinenta. Mislijo pač, da po njih prodre budizem tudi v evropsko krščanstvo. Izhodna točka tega potovanja je pagoda Shwe Dagon v Rangonu. Voditelj romarjev je Bhiku Loknath, italijanski budist, ki je bil vzgojen v Ameriki. Pravzaprav se imenuje Salvatore Cieffi, toda med svetovno vojno se je vrغل na znanost verstev, pa se pri tem povsem posvetil budizmu. Ostali člani tega svojevrstnega misijonskega pohoda so ljudje iz Burme in Ceylona kakor tudi indijski budisti. Nameravajo pa prodirati na eni strani iz Burme v Kalukuto, od tod pa po vsej široki Aziji (kjer kanijo obiskati vsa budistična svetišča), na drugi strani pa v — Evropo! Vodilna misel odprave je: budizem uvesti najprej v Indijo, kjer je zagledal luč sveta Buda. Po končanem misijonu v Indiji, Tibetu in Afganistanu pa bodo romali v Jeruzalem in Rim, odkoder jim bo pot lahka v vsa ostala evropska mesta, kjer bodo širili svojo vero. Saj pravi Bhikku Loknath: Države po zapadu so žejne budizma...

Berlinski goljuf Isak Lewin je bil te dni v Cambridge-u (Sev. Amerika) aretiran. Lewin je svoječasno pri firmi Löwenberg et Co. velike vsote poveril, kar je bil glavni vzrok za polom banke Löwenberg et Co. Poneverbe znašajo do 17 milijonov dolarjev. Po odkritju teh goljufivih mahinacij je Lewin brez sledu izginil. Te dni pa so ga po dolgem iskanju vendarle izsledili v Cambridge-u, kjer se je med tem že etabliral kot profesor hawardske univerze in je predaval o ameriških gospodarskih problemih!

Nepismeni Američani

Službeni podatki iz konca preteklega leta pričajo, da je na področju Združenih ameriških držav 4.283.753 oseb, ki ne znajo niti čitati niti pisati. In vendar so Združene države predstavnicca razumnosti na ameriškem kontinentu...

Novi nemiri v Spaniji. Od odkritja zadnjih prevratnih načrtov vre v Spaniji zmerom močnejše. V Barceloni je prišlo do krvavih poulitnih bojev, kjer so igrane bombe in ročne granate posebno močno ulogo. Podobni nemiri so se pojavili v Madridu in ostalih mestih. — Slika: Mlade komuniste gonijo v madridske zapore.

Stoletnik operiran

V bolnišnici mesta Kalkute se je pojavil neki mohamedanec in poprosil zdravnike, naj bi ga na očesu operirali. Povedal jim je, da je 60 let star, česar mu pa zdravniki niso verjeli, vendar so ga srečno operirali. Šele na to je priznal, da šteje 105 let. Starček je po operaciji čil in zdrav. Če bi priznal pred operacijo starost, se seveda zdravnik ne bi lotil operacije na njem.

Vladimir Pachmann umrl. V Rimu je izdihnil v starosti 85 let sloviti pijanist Vladimir Pachmann, ki je zlasti kot interpret Chopinovih kompozicij zaslovel. Bil je sin Turkinje in Rusa.

Hripa v USA

Združene ameriške države so zadnje mesece poplavili valovi hripe. Eni sami državi Unije ni prizaneseno. Pojavila se je pravzaprav že v novembru na zapadnih ameriških obalah; od tu pa se je naglo širila po vsem kontinentu. Na sam božič so stotisoči ležali v vročici. Pomanjkanje, katerega ne trpi le brezposelni, marveč tudi mnoge meščanske družine, je temeljito pripravilo tla v človeških telesih ne le za hripo, marveč tudi za jetiko. Ljudje so brez odpora. Radi tega pa umirajo v trumah ali se jih loteva pljučnica. Žalosten začetek novega leta!

Križ na gori

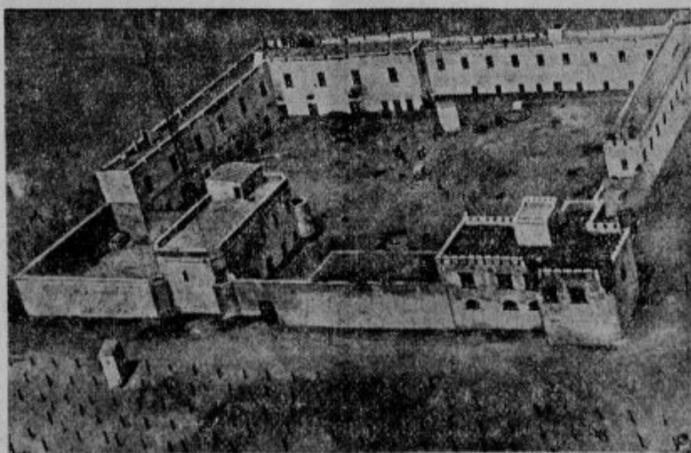
V bližini Florence so na 1200 m visoki gori Verna postavili visok železen križ, ki naj bi pomenil začetek svetega leta. Križ je visok 9 metrov in bo ponoči razsvetljen z električnimi lučkami, tako da bo na daljave in širjave viden. Frančiškan in pesnik Evgenij Vallego, ki je pravzaprav dal pobudo za ta križ, bo tudi vse pripravil, da bo papež na velikonoči iz Rima užgal te luči. 50 kilometrov severno od Florence leži ta gora Verna, ki je slovita radi samostana (iz 1215. leta), katerega je ustanovil Frančišek Asiški.

Podmorska oklopnica

Spanec Ruiz, delavec v madridskem arzenalu, je zgradil podmorski tank. Preizkusil ga je v navzočnosti zastopnikov vojnega ministrstva in več tisoč radovednežev v jezeru Casa de Campo blizu prestolnice. Oklopnica je od kraja plavala kakor motorni čoln po vodni gladini, a potem se je pogrznila in vozila po dnu jezera. Izumitelj, ki je stal na obali, je ves čas prejemal radio-poročila od moštva podmornice in mu pošiljal pozdrave. Izum se je sijajno obnesel in dokazano je, da se premilka tank po podvodnem dnu prav tako lahko kakor na površini. Ministrstvo bo kmalu priredilo poskuse na morju v večji razdalji od obale.

Sladkorne gosli

V Los Angelesu je bila nedavno prirejena zanimiva tekma slaščičarjev, kjer so peki-umetniki razstavili svoje najlepše umotvore. Prvo nagrado v tem sladkem tekmovanju pa je dobila neka slaščičarska pomočnica, ki je sestavila gosli naravne velikosti iz samega sladkorja. Vsak del teh gosli je sladek, le žice so naravne. A kar je pri tem najbolj zanimivo, na teh goslih se da lepo igrati, kakor na vsaki drugi vijolini. Zvok sladkornih gosli je sicer malo nenavaden, vendar je prijeten. Mnogi odlični igranci iz Hollywooda in Los Angelesa so zagodli na teh goslih po nekaj pesmi.

Španski »Hudičevi otok«. Pogled na kaznilnico v Rio de Oro, kamor pošilja Španija svoje politične kaznjence. Med drugimi so tu deportirani vsi dosecdnji španski pučisti in pristaši nekdanje diktature. Pred kratkim je pobeignilo od teh 28 monarhistov, ki so se na neki ladji odpeljali. Počujaj v teh zaporih je strašen. Predvsem povzročajo ujetnikom velike muke neznozna žela, ker pokrajina nima vode, a ljudje je zmerom ne pripelje pravčasno.

Trocki piše

Ruska emigrantska založba »Granit« v Berlinu je natisnila II. del »Zgodovine ruske revolucije«, ki jo je napisal Trockij. Knjiga ima naslov »Oktoberska revolucija«, v resnici pa bo obdelal boljševiški prevrat šele prihodnji drugi del II. zv. Zdaj se je ustavljal pri zadnjem koalicijskem ministru s Kerenskim kot »talcem demokracije«. Trockij pripoveduje o odločilnih dogodkih v zvezi s koncem vojne. Te sporne točke slejkoprej zelo razburjajo emigracijo. Posebna poglavja govori o prvem ponesrečenem Leninovem prevratu dne 3. julija. Trockij sklepa, da so zakrivali poraz boljševiki sami, ker so bili slabo pripravljene na nastop. Pripominja pa, da je bila izgubljena revolucija dober nauk za pripravljanje poznejše zmage. Naslednje poglavje »Mesec obrekovanja« razpravlja o »nemškem denarju«, ki so ga sovražniki očitali Leninu. Po dogodkih s Kerenskim in po preprečenem vstaji generala Kornilova je prišlo do »odločilnega boja z buržuazijco«. V predgovoru čitamo: »Avtor je povsod ostal dosledno objektivni, kajti dogodki sami dovolj prepričevalno odkrivajo neizogibnost oktoberskega prevrata ter vzroke zmage Lenina in Trockegac. V resnici pa ne more ostati avtor nepristranski in na sleherni strani napada »buržujske zgodovinarje« ali »slepe priče revolucije«. Ta polemika zelo razveče pripovedovanje. Kljub temu pa je delo Trockega najbolj živahno in nadarjeno poročilo o prevratu leta 1917 med vsemi neštevilnimi sovjetskimi prispevki iste vsebine.

Mussolinijev starejši sin, 14 letni Vittorio Mussolini, izdaja otroški list »La penna dei ragazzi«, ki je baje zelo priljubljen med italijanskimi otroškimi državljani.

Trepalnice in zdravje

Dolge trepalnice napravijo oko prijetno. Toda po novjših opazovanjih ni to nikaka dobrota, ako ima kdo dolge trepalnice. Sodobni zdravniki dokazujejo namreč, da so ravno dolge trepalnice znamenje slabega zdravja. Po dolgoletni praksi je dognano, da so otroci z dolgimi trepalnicami slabokrvni. Pri tuberkuloznih otrokih se opažajo trepalnice dvakrat daljše kot pri zdravih. Pri zdravih otrokih narastejo trepalnice v prvem letu okrog 3 mm, dočim so pri skrofuloznih daljše. — Seveda so to še zmerom same domneve, vendar so tovrstna opazovanja zanimiva.

★

Professor (dijaku nižjega razreda): »Kdo je bila ona gospodična, s katero ste se včeraj sprehajali?«

Dijak: »Moja sestrična.«

Professor: »Zapomnite si, da v vaših letih človek še ne sme imeti sestričen...«

Sodnik: »Poročena?«

Priča: »Da, dvakrat.«

Sodnik: »Stara?«

Priča: »Šest in dvajset let.«

Sodnik: »Tudi dvakrat?«

Brezposelni bodo gradili ceste

Ljubljana, 11. januarja.

Znano je, da zaposluje mestna občina del brezposelnih delavcev na ta način, da jim daje delo v mestni vrtnariji. Zadnje dni je zaposlenih okoli 30 brezposelnih, ki opravljajo razna dela v parkih. Tako na primer del brezposelnih delavcev preureja žentpeterski park. Mestni vrtnarski nadzornik g. Lap je z brezposelnimi prav zadovoljen in jih pohvali, da so pridni delavci. Mestna vrtnarija lahko zaposli do 100 delavcev. Za en teden dela dobe brezposelni nakazila za živila za štiri tedne, v vrednosti okoli 300 do 400 Din. Tako bi se moglo samo z deli v mestni vrtnariji preživeti naj-

manj 400 družin. Ljudje delajo z veseljem in se dela prav nič ne branjajo, temveč celo prosijo zanj. V kratkem bo na magistratu posebna konferenca, pri kateri bodo tudi zastopniki gradbenega urada. Na tej konferenci bodo pretresali, kako na isti način zaposliti brezposelne tudi pri raznih cestnih delih. Seveda ne bo mogoče iz socialnega proračuna kupovati še material, temveč bodo brezposelni zaposleni pač pri takih delih, kjer material ne bo potreben, oziroma h katerim bo dal material gradbeni urad. Misel dati brezposelnim mesto podpor delo, je pravilna in vpliva moralno in na brezposelne, samo da bi se izvedla v čimvečjem obsegu!

Jesenice

Ravnateljstvo ozir. uprava posestva KID zahteva od delavcev, ki stanujejo v tovarniških stanovanjih, da podpisajo izjavo, s katero se jim more stanovanje, menda pri vsakem nesporazumu z odlobojučimi činitelji v obratu, takoj odpovedati. Če se to izpelje, bo imelo za vse delavstvo KID dalekosežna posledice.

Na praznik razglasenja Gospodovega je tovarna obratovala v polnem obratu. Delali so tudi martinari. Tovarna je dala namreč odgovor, in sicer ta, da se ne more pogajati, dokler se višji gospodje ne vrnejo. Govori se, da se bodo pogajanja vršila 14. t. m.

Kamnik

Tujakoprometno društvo je v letošnjem letu prevzelo evidenco vseh kamniških priveditev. Obrnilo se je na društva, da pravočasno sporočijo tajništvu termine svojih priveditev. Le na ta način se bodo priveditelji lahko pravočasno sporazumeli med seboj, ako bi slučajno dvoje priveditev padlo na en dan. Na tajništvu TPD bodo društva lahko dobila informacije, kateri termini so že zasedeni in po tem uravnala svoje privedite, da ne bo zopet prišlo do nepotrebnih nesporazumljenj in neljube konkurence, ki bi že tako skromne dohodke kamniških priveditev že zmanjšala. Tujakoprometno društvo se bo bavilo tudi s predlogom, naj bi se v Ljubljani po vzgledu dolenske »Krk« ustanovilo društvo »Kamnik«, ki naj bi menda »med ljubljancami poživilo zanimanje za lepi Kamnik«. Ker predboro poznamo prijatelje Kamničane, smo prepričani, da je predlog vsaj v predlaganem obsegu neizvedljiv.

Vlom na Dolu. Kakor doznavamo, je bilo okrog Treh kraljev vlomljeno v lovsko kočjo na Dolu, last loveškega zakupnika v tem delu kamniških planin. Koča je bila udobno opremljena in dobro založena z raznimi potrebščinami in z živci, da je lahko manjši lovski družbi nudila zavetje tudi za več dni. Predrzni vlomilec je pobral vse odeje in blazine s postelj ter vse, kar mu je prišlo pod roke. Sodijo, da vlomilec ni bil sam, ampak je bila najbrž večja družba nepoklicanih prijateljev tuje lastnine.

Tatvina kolesa. Na Štefanovo zvečer je nekdo ukradel iz veže brezalkoholne restavracije na Šutni še čisto novo moško kolo, last trafikanta gosp. Janežiča. Ker je bilo kolo zaklenjeno, ga ni mogel odpeljati, zato ga je odnesel na lesno skladišče ob kolodvoru in tam snel s kolesa vse, kar se je dalo odviti in odgrajati, ostalo pa je skrilo pod trame. Pri prekladanju tramov so šele večer odkrili delavci polovico kolesa, o katerem je bil lastnik že prepričan, da ga ne bo več videl. Kdo bi bil tat, še niso mogli ugotoviti.

Višnja gora

Prosvetno delo. Društveno življenje je pri nas zelo živahno. Skoro vsako nedeljo imamo kak prireditev. Poleti so igrali dijaki igro »Veste«, katero je občinstvo z velikim zanimanjem sprejelo. Pokazalo se je, da ni ljudem samo za smeh in zabavo, ampak da znajo ceniti tudi resnejše in modernejše stvari. — Sezono smo otvorili s »Desetim bratcem«. To je bil dogodek za ljudstvo. Nasmejali so se do solz in vsa fara je bila polna govoric o zabavnem Krjavlju in veseljem Martinku Spaku. Miklavževa prireditev ni bila še nikoli na taki višini kakor letos. Skoro vsi igralci so imeli nove obleke, razen tega je imel Lucifer sijajno električno razsvetlavo, da so se ga otroci zares bali. Dvorana je bila nabito polna drobnega živčava, pa tudi fantov in deklet ni primanjkovalo; da matere svojih malčkov niso pustile samih, je razumljivo. — Na novega leta dan smo videli igro »Dve materici«. Po igri je dal stari odbor Prosvetnega društva račun od svojega delovanja. V splošnem je bil pohvaljen in ponovno izvoljen z nekoliko izpopolnitvami. Prosvetno društvo ima tri krožke: dramski, ki je je najbolj agilen, dekliski in pevski, kateri je bil pred pol letom ustanovljen. Zeleti bi bilo, da bi oživel tudi godbeni, ki spi že kakšni dve leti. Skoda je godbenega orodja, ki rjavi in propada v garderobi. Veših smo imeli krasno godbo, ki je bila v ponos našemu mestu, zdaj je pa vse mrtvo in puho. Upamo, da se bo našel kdo, ki bo vzela zadevo v roke. Treba je le nekoliko dobre volje in poštenosti, zmoglosti je dovolj. — V nedeljo, 8. jan. pa so nas obiskali Grosupelci z »Divjim lovecem« in pokazali, da res nekaj znajo. Ljudje so bili z njimi popolnoma zadovoljni, našim igralcem pa so dali priliko, da vidijo, kako igrajo drugod.

Dobova

Kr. o. Rdečega križa v Dobovi ima v nedeljo, 29. januarja 1933 ob 9 v prostorih gostilne Kramer svojjo redno letno skupščino. Ta skupščina bo zvezana s proslavo zimskega dne Rdečega križa v spomin ustanovitve Srbskega Rdečega križa sedaj Rdečega križa kraljevine Jugoslavije. Vljudno so vabljivi vsi redni in podporni člani, prijatelji društva, zastopniki občin in zastopniki in člani vseh tukajšnjih društev. Odbor.

Naznanila

Predavanje o mostnih stavbah. Drevi ob 8 bo četrti poljudnoznanstveno predavanje, ki ga priredijo Prirodoslovna sekcija Muzejskega društva za Slovenijo, v dvorani Delavske zbornice na Mikloševcih cesti. Predaval bo gosp. prof. dr. ing. A. Král, dekan tehniške fakultete, o mostnih stavbah nekaj in sedaj. Predavanje je namenjeno najširšim krogom ter vabi odbor na čim številnejšo udeležbo. Vstopnina običajna (sedeži po 4, stojišča po 2 Din).

Naše dijaštvo

Stolna kongregacija akademikark ima sestanek jutri, dne 12. t. m.

Trbovlje

Veliko zborovanje obrtnikov se je vršilo v nedeljo popoldne v Fortjevi dvorani in je trajalo cele štiri ure. Udeležba je bila lepa tudi iz Hrastnika in Dola. Govorniki so obravnavali važne zadeve, in sicer dr. Pretnar o gospodarskem položaju obrtništva, ki ga tiščejo visoki davki, pretirane obresti, moratorij dolgov in pomanjkanje javnih del. G. Rebek je govoril o obveznem obrtniškem zavarovanju, ki prot centralizaciji, ki uničuje tudi delavsko zavarovanje. G. Zebkar je poročal o stališču obrtnikov do novega obrtnega zakona, o njegovih dobrih in slabih straneh. Omenjal je čudno zanimivost novega zakona, da lahko vsak mojster po treh letih samostojnega obratovanja odpre tudi trgovino z vsakovrstnim blagom! V drugih stvareh pa zopet delokrog obrtnika preveč omejuje. O fušarstvu, ki ga pospešuje sedanja kriza je govoril dr. Pretnar in zahteval najstrožje ukrepe proti njeju od strani oblasti. Nazadnje se je razvila živahna debata, ki je ostala stvarna. Sprejete so bile resolucije ki pričajo o težavah, ki tlačijo obrtnike ob tašasnih gospodarskih razmerah.

Sport

Upr. odbor SK Ilirije sklicuje izredni občni zbor kluba SK Ilirije, ki se vrši v sredo, dne 25. januarja 1933 ob 19.30 (pol 8) zvečer v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Dnevni red: 1. Sprememba pravil SK Ilirije. 2. Volitve v upravni odbor. 3. Volitve v posebno razsodišče. 4. Sklepanje o predlogih upravnega odbora in o samostojnih predlogih članov.

Ljubljanski športni klub sporoča svojim članom, da se vrši redni občni zbor v petek, 27. t. m. ob pol 9 zvečer v posebni sobi gostilne Cinkole z običajnim dnevnim redom. Odbor.

Inozemski spor

Nemška olimpijada (Deutsche Kampfspiele) se vrši leta 1934 v Nürnbergu. Kakor je znano, se Nemci prvih dveh olimpijad po vojni niso udeležili. Zato pa prirejajo svoje olimpijske igre, katerih se smejo udeleževati samo Nemci. Njihove olimpijade naj bi bile kot nekake protitež svetovnim olimpijadam. Zadnja taka olimpijada je bila l. 1930 v Breslavi. Prihajajo nameravajo tako izvesti, da bodo mogli videti gledalci poleg tekem tudi razne tečajne, pripravo tekmovalcev itd.

Praga—Plzen 62:36. V hokejskem mitingu med praško in plzensko orlovsko zvezo, ki se je nedavno vršil v Pragi, je zmagala praška reprezentanca s precejšnjim naskokom. Doseženi so bili lepi rezultati (n. pr. skok v višino 1.70 m t. d.) ter je bilo ob tej priliki zrušenih tudi nekaj župnih orlovskih rekordov.

Labka atletika ima kar 90 svetovnih rekordov in to samo v moških disciplinah. Da je toliko priznanih rekordov je vzrok ta, ker so še vedno priznani uspehi v metrih in jardih. Seveda nastane vsled tega precejšen kaos, katerega bo mogoče odpraviti samo na ta način, da se vpelje po celim svetu kot oficijelna mera meter. Da bodo naši čitatelji vedeli, kako izgleda lista svetovnih rekordov v lahki atletiki, jo bomo prihodnjič objavili.

Svetovno prvenstvo v nogometu bo prihodnje leto v Italiji. Prvo tekmovanje ni tako uspešno kakor so pričakovali, ker Južni Amerikanci, baje, še nimajo dovolj skušenj v sportu. Leta 1934 se bodo vršila zanimiva tekmovanja v Rimu na novo urejenih športnih prostorih.

Športni znak je upeljala tudi Rusija. Znano je, da imata Nemčija in Poljska posebne vsle znake, takozvane športne in tel. znake, ki jih podeljujeja svojim športnikom za dosežene uspehe v najrazličnejših panogah telesnih vaj. Znak izdajata v bronu, srebru in zlatu. Sličen znak z napisom »Pripravljen za delo in obrambo« je upeljala tudi sovjetska Rusija za svoje športnike, le s to razliko, da po pogoji za dosego tega odlikovanja v Rusiji znatno lažji in da je med vajami nekaj takih, ki so popolnoma vojaškega značaja.

Amerika je z ozirom na prihodnje olimpijado, ki se vrši l. 1936 v Berlinu, upeljala takozvani olimpijski davek, da bo s tem omogočila udeležbo čimvečjemu številu svojih atletov. Ta davek se bo pobiral pri vseh športnih prireditvah, in se bo moral odvesti ameriškemu olimpijskemu odboru.

Radio

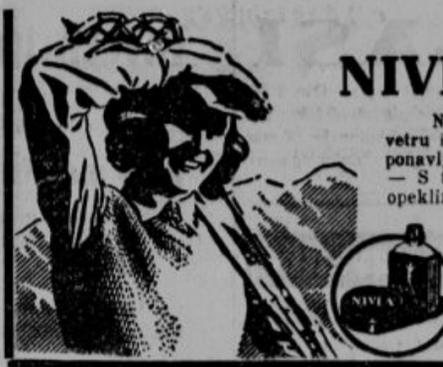
Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 12. januarja: 12.15 Radio kvartet — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, Radio kvartet, borza — 17.30 Salonski kvintet: Mozartova ura — 18.30 Italijansčina (dr. Leben) — 19.00 Modeliranje človeške postave (prof. Pengov) — 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Kuret) — 20.00 Prenos iz ljubljanske opere: Adel in Mara (Hätze) — 22.45 Čas, poročila.

Petek, 13. januarja: 11.15 Šolska ura. Zimski sport. — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet: Jugoslovanska glasba. — 18.30 Zemljepis slovenskih pokrajin: Celovška kotlina (dr. Capuder). — 19 Francoščina (prof. Kuret). — 19.30 Zdravstveno vprašanje za družino in dom (dr. Šimec). — 20 Prenos iz Belgrada. — 22 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi

Petek, 13. januarja. Zagreb: 20 Koncertni večer, prenos iz Belgrada. — Milano: 21 Simfonični koncert. — London: 20.30 Zidovske nabožne pesmi. — Stuttgart: 20.30 Koncert. — Toulouse: 21 Koncert filharmonikov. — Bukarest: 20 Koncert filharmoničnega orkestra. — Suisse Romande: 21.10 Operetne pesmi. — Berlin: 20.45 Prenos iz Philharmonije. — Belgrad: 20 Koncert radio-orkestra. — 21.30 Ruske pesmi. — Rim: 20.45 Pester koncert. — Dunaj: 20.45 Prenos iz Berlina. — 21 Evropski koncert, prenos iz Turina. — München: 22 Serenade za dve harfi. — Budimpešta: 19.15 Violinski koncert. — Varšava: 20.15 Prenos koncerta z varšavske filharmonije.

Pri zimskem sportu

NIVEA-CREME ali OLJE

Nadrgnite si pred odhodom na planine vsa svetlobi in vetru izpostavljena mesta s Nivea-Creme ali Nivea-Oljem ter ponovljajte to masiranje med potjo po potrebi čim večkrat. — S tem zmanjšate nevarnost pred neprijetnimi solničnimi opekljinami in se vam ni treba bati, da bi koža postala suha. Nivea-Creme in Nivea-olje da Vaši koži tisto čudovito lepo bronasto barvo, s katero se tako radi vračamo s športnih pohodov domov. Samo Nivea-Creme in Nivea-olje vsebujeta koži soroden in kožonegujoč eucerit.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva ulica 24

Stanje Narodne banke

Narodna banka je objavila svoj izkaz za 8. januar t. l., ki kaže v primeri z izkazom za ultimo december tele najvažnejše izpremembe:

Med aktivni je zlato v podlogi naraslo za 0.545 na 1.761.4 milj. Din, nadalje valute za 0.5 na 1.3 milj. Din, pač pa so devize padle za 0.446 na 206.06 milj. Din. Tudi devize izven podloge so padle za 0.16 na 1.8 milj. Din. Nadalje se je povečala količina kovanege denarja pri banki za 17.75 na 157.7 milj. Din.

Posojila padajo nadalje, in sicer menična za 18.4 na 2.068.6, lombardna pa za 0.7 na 344.2 milj. Din. Prejšnji predjudni državi so narasli za 0.1 na 1.808.7 milj. Din.

Začasni predjudni glavni državni blagajni znašajo 600 milj. Din. Kakor piše Politika, »so bili napravljeni še v prvi polovici leta 1932, toda niso mogli biti likvidirani do konca leta in so bili pre-

neseni na račun 1933. V smislu zakonskih odredb se novi začasni predjudni ne bodo mogli izdati, preden se ne poplačajo stari.«

Med važnejšimi izpremembami je nadalje omeniti dvig raznih aktiv za 18.7 na 40.4 milj. Din.

Na pasivni strani je bil obtok bankovcev zmanjšán za 4.5 na 4.731.2 milj. Din. Obveznosti po vidu so narasle za 56.8 na 754.64 milj. Din. Med njimi so državne terjatve narasle za 2.1 na 15.65 milj., žiroračuni so padli za 13.4 na 371.3 milj., dočim so razni računi narasli za 78.0 na 367.66 milj. Din.

Obveznosti z rokom so se zmanjšale za 58.7 na 1401.8 milj., razna pasiva pa so narasla za 57.06 na 97.4 milj. Din.

Vačta obtoka bankovcev in obveznosti po vidu je narasla za 15.3 na 5.485.8 milj., odstotek skupnega kritja je padel od 35.97 na 35.88, samo zlato kritje pa je tudi padlo od 32.18 na 32.10%.

Poštna hranilnica v letu 1932

V mesecu decembru je znašal poštnoštekovni promet pri Poštni hranilnici 5.385.9 milj. Din (novembra 5.462.0 milj. Din), od tega je bilo prometa brez gotovine 46.33%, v novembru 45.8%.

Skupno je znašal v preteklem letu ves poštnoštekovni promet pribl. 56.800 milj. Din, dočim je dosezel prejšnje leto 63.300 milijonov. Najznatnejši je bil promet leta 1930, ko je znašal 65.550 milj. dinarjev.

Hranilne vloge na knjižice so narasle v teku meseca decembra od 410.0 na 443.7 milj. Najbrž so upoštewane v tej vsoti tudi že kapitalizirane obresti. V primeri z začetkom leta 1932 so vloge narasle v vsem letu za 106.6 milj., kar je dobro znanje za zavod. Vloge na čekovnih računih so dosegle koncem novembra rekordno stanje 1.001.25 milj. Din. V decembru pa imamo zabeležiti zmanjšanje teh vlog na 944.5 milj. Din ali za 56.25 milj. Din. Za primer navajamo, da ko koncem leta 1931 znašale vloge na poštnoštekovnih računih 799.6 milj. Din.

Izplačilo državnih dobav iz inozemstva. Iz Belgrada poročajo, da so bili vsi inozemski dobavitelji naše države obveščeni, da jim bo dobavljeno blago plačano na vezane račune pri Narodni banki. Ti vezni dinarji bodo poslani takoj prosti samo v služnjo, da bodo zanje nakupljeni naši proizvodi: les, živina, žito itd.

Znižanje uvoznih carin za propagandne tiskovine. Po sklepu ministrskega sveta se uklinjajo odnose zmanjšati uvozne carine za objave, plakate in brošure iz postavk 455, 472 in 475 uvozne carinske tarife. Vendar velja ta ugodnost samo za one države, ki pristanejo na enak postopek za uvoz propagandnih tiskovin iz naše države.

Stavbna delavnost v Belgradu. V letu 1932 je bilo v Belgradu sezidanih 643 zgradb v skupni vrednosti 330 milj. Din.

Vpisa v trgovinski register: Jugoelektra, električno podjetje, Venko Albert in drug. Maribor, Cankarjeva ulica 26 (družabniki: Schreiber Ivan, Saks Franjo in Venko Albert); Združene tvornice perila Ambrožič in Sabothy, dr. z. o. z., Maribor (250.000 Din, poslovodji: Ambrožič Miroslav in Sabothy Henrik).

Vpisi v zadržni register: Perutninarska selekcijska zadruga državnih železničarjev v Ljubljani, r. z. z. o. z. (načelnik Seher Jakob); Slovenska književna zadruga v Ljubljani, r. z. z. o. z. (načelnik Albrecht Fran); Stavbna kreditna zadruga, r. z. z. o. z. Ljubljana (načelnik dr. Voljeh Strnad); Čevljarska gospodarska zadruga v Rajhenburgu, r. z. z. o. z. (načelnik Gorišek Mihel) in Delavsko konsumno društvo za Tržič in okolico, r. z. z. o. z. (načelnik Snoj Henrik).

Potrjene poravnave: Koller Franc, posestnik in lastnik vinotoka v Slovenjgradcu za 50% v dveh obrokih v enem letu; Kosmač Svito, trgovec v Lučah ob Savi za 100% v petih mesečnih obrokih; Dolšek in Marini, trgovina z manufakturnim blagom v Mariboru; Adamič Oskar, trgovec v Ljubljani; Pahor France, trgovec na Jesenicah.

Združjenje trgovcev v Ljubljani ima na razpolago davčne napovedi in prosti vse cenjene gaj. člane, da se jih poslužijo. Rok za vložitve prijave poteče dne 31. januarja t. l., in ne kakor smo v okrožnici omenili, 5. februarja. — Predsedstvo uprave.

Konkurz. Deželno sodišče je 4. t. m. otvorilo konkurz nad imovino Josipa Oražna ml., lastnika opekarne v Sred. Gmejnah. Konkurnzi komisar sodnik Anton Avsec, upravnik dr. Frid. Lukman, odvetnik. Prijava terjatev do 25. februarja, prvi zbor upnikov 18. januarja, likvidacijski narok dne 4. marca ob 9.

Poravnalno postopanje je bilo 7. t. m. uvedeno o imovini Vinka Baloha, mizarskega mojstra v Zabreznici na Gorenjskem. Poravnalni sodnik Josip Stular, upravnik dr. Ivan Dobravec, odvetnik v Radovljici. Prijavni rok do 12. februarja, poravnalni narok 17. februarja ob 9 pri radovljiškem sodišču. Nudi 40% kvoto, plačljivo v enem letu.

Borza

Dne 11. januarja.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali neizpremenjeni tečaj Berlina, Curiha in Trsta. Popustili so tečaji Amsterdama in New Yorka, narasle pa so devize London, Pariz in Praga.

Na ljubljanski borzi je bil v zasebnem kliringu zaključen avstrijski šiling po 9.10, na zagrebški borzi pa je šiling popustil od 9.20—9.30 na 9.05 do 9.20. Zaključeno ni bilo. Pač pa so bili na zagrebški borzi zaključeni grški boni po 35, notirali so 34—35.

Ljubljana, Amsterdam 2314.01—2325.37, Berlin 1365.14—1375.94, Bruselj 788.02—801.96, Curih 1108.85—1113.85, London 192.69—194.20, New York 5731.86—5700.12, Pariz 224.71—225.80, Praga 170.56 do 171.42, Trst 294.35—296.75.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 55.598 Din.

Curih, Pariz 20.2775, London 17.42, New York 5194, Bruselj 72, Milan 26.60, Madrid 42.425, Amsterdam 208.75, Berlin 123.325, Dunaj 61.10, Stockholm 94.70, Oslo 89.80, Copenhagen 90.25, Sofija 3.76, Praga 15.38, Varšava 58.20, Atene 2.77, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.085.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes slabša in so tečajji vojne škode ter dolarskih popustil popustili. Promet je bil na zagrebški borzi znaten in je znašal: vojna škoda 1600 kom., begl. obveznice 25.000 in 7% Berovo posojilo 15.000 dolarjev.

Med delnicami je bila zaključena Priv. agrarna banka (20 kom.) in Trboveljska (80 kom.).

Ljubljana, 7% inv. pos. 44—45, vojna škoda 223—227, 8% Ber. pos. 38—40, 7% Ber. pos. 36 do 37, Trboveljska 175 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 43—45, agrarni 23—26.50, vojna škoda 215—219 (218, 223), 2. 206—208 (210), 3. 203—208, 6% begl. obv. 32 do 33.50 (33.25), 8% Ber. pos. 39—40.50, 7% Ber. pos. 36—36.25 (36, 37.50), 7% pos. DHB 39 den. — Delnice: Narodna banka 3500 den., Priv. agr. banka 217—218 (217), Nar. sum. 20—30, Gutmann 30 bl, Drava 250 den., Sečerača Osijek 170 bl., Sečerača Bečkerek 800—1100, Osj. ljev. 250 den., Imppek 50 d., Isis 30 bl., Trboveljska 155—160 (155), Ragusa 220 bl.

Belgrad, Priv. agr. banka 215—217, agrarni 26 bl., vojna škoda 212—213 (214, 212), 2. 203—204 (205, 202), 6% begl. obv. 32—32.75 (33, 32.50), 8% Ber. pos. 39 den., 7% Ber. pos. 43 bl.

Dunaj, Don. sav. jadr. 65.35, Aussiger Chemische 125, Alpine 12.06, Rima Murany 22.25.

Žitni trg

Za pšenico je nelzpremenjeno živahno povpraševanje, ponudba je precej slaba. V splošnem so ostale cene nelzpremenjene. Moka je čvrsta in stane po postaji 335—345. Koruza se je tudi uvrstila in stane danes času primerno suha 59—62 po postaji, višja je cena za poznejše termine ter zahtevajo n. pr. za april 72.50—75.

Chicago, Pšenica: marec 50.25, maj 49.875, julij 50.50. - Kuruza: marec 27.875, maj 29.25, - Oves: marec 18.

Winnipeg, Pšenica: januar 47.75, maj 49, julij 50.375.

Za neveste

volneno blago od 20 Din naprej, perilo in drugo blago po najnižjih cenah dobite v TRPINOVO BAZARJU, Maribor, Vetrinjska ulica 15.

Izredna prilika!

Gospodinje, vrtnarji, olupševalna društva!

Iz konkurzne mase »VRT« Džamonja Gjuro v Mariboru se prodajo pod roko vse kulture v partijah kakor tudi po komadah in sicer:

- 10.000 perlargonij . . . . . po ceni Din 2—6
- 8.000 ciklam . . . . . po ceni Din 8—20
- 4.500 hortenzij . . . . . po ceni Din 6—10
- 3.000 italijanskih nageljnov . . . . . po ceni Din —50
- 2.000 razl. vrst asparagusa . . . . . po ceni Din 3—10
- 1.200 razl. vrst begonij . . . . . po ceni Din 2—10
- 700 dalij (gomolji) . . . . . po ceni Din 4—6
- 600 fuksij . . . . . po ceni Din 2
- 600 cynamerij . . . . . po ceni Din 6
- 400 sellaginella . . . . . po ceni Din 1
- 300 adiantum . . . . . po ceni Din 6—10
- 300 rožmarina . . . . . po ceni Din 4—6
- 300 kaktusov . . . . . po ceni Din 2—60
- 200 nephrolepis . . . . . po ceni Din 10—20

ter manjše količine različnih cvetlic, kakor: agave, palme, amarilis, tuberoze, kampanula, pasiflora, mirthus, ageratum, koleus, gladiola, aralia, kofea, ficus, primula, obconica, bouvardia, cana, azaleje, viola odorata, justitia, phylodendrom, tradescantia itd.

Prodaj pod roko tudi najrazličnejša vrtna in poljska semena.

Razprodaja se prične

v petek, dne 13. januarja 1933 v Koroščevi ulici 44 a.

Pismena naročila pri podpisane. Reflektanti izven Maribora se opozarjajo, da je odobrena za vse vlake in razrede v Maribor polovična vožnja, ker se vrši zimskosportni teden in sicer za dopotovanje od 12. do 22. januarja in za povratek od 15. do 25. januarja. V Maribor se pripelje vsak brez legitimacije s celim voznim listkom. Vrnitev je brezplačna na podlagi potrdila pri »Putnik« (Aleksandrova cesta 35) ali v trgovini »Sport-Roglič« (Grajski trg 1) proti plačilu Din 10.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Samost. gospodinja
dobra kuharica z večletnim spričevalom, želi zamenjati sedanje mesto s 15. februarjem za novo stalno službo. Dopise na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Dobra gospodinja« 413. (a)

Vajenci

Učenko
sprejem takoj v trgovino s papirjem in pisarniškimi potrebščinami v Ljubljani. — Lastnoročno pisane ponudbe je poslati pod »Zivahna in pridna« št. 379 na upravo »Slovenca«. (v)

Službo dobe

Služkinjo
pridno in pošteno, ki zna že nekoliko kuhati, vzajem takoj v službo. Ponudbe pod »Poštena in zvesta« št. 372 na upravo »Slovenca«. (b)

Kmečka dekla

vajena živine in poljskega dela, se išče. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 396. (b)

Ponk

Kurzi za srednješolce
ki ne smejo obiskovati šole in za one, ki se pripravljajo na tečajni izpit. Informacije dnevno od 14 do 16 na Borštnikovem trgu 2. (u)

Denar

Vložne knjižice
ki se ali prodaste narobno pri Komanditni družbi M. Jankole Ljubljana, Seidenburgova ul. 6/1. Telefon 30-52. (d)

Ureditev dolgov

posredovanje pri poravnah med dolžniki in upniki po predpisih novega zakona, izvede Informacijska pisarna, Maribor, Jurčičeva ul. 8/L. (d)

Inkaso

trgovskih terjatev po preizkušeni metodi svetovnih inkasno podjetij, prekrbi proti zmerni proviziji brez nadaljnjih stroškov. Informacijska in komercialna pisarna Maribor, Jurčičeva ul. 8/L. (d)

Dijaki

Dijak
se sprejme na stanovanje. Sv. Petra cesta 46. (D)

Stanovanja

ISČEJO:
Stanovanje
4 ali 5 sobno s komfortom, v sredini mesta ali blizu Sv. Jožefa, išče mirna in trajna stanika za maj. Ponudbe pod »Zmerne cena« na upr. »Slov.« št. 100. (c)

Stanovanje
večje, pritlično ali v I. nadstropju iščem v sredini mesta. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Čimpreje« 406. (c)

Stanovanje
mirno, trisobno, se išče. Ponudbe pod »Duhovnik« 404 na upravo. (c)

ODDAJO:

Stanovanje
dvosobno, parket, center Ljubljane, oddam s 1. februarjem za 800 Din mes. Ogleda se lahko od 14—16. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 395. (e)

Stanovanje
komfortno, dvosobno in trisobno, takoj oddam na hranilne knjižice (Mestne hranilnice). Riharjeva 6, Kolesarjeva. (e)

Opremljeno sobo
s prostim vodom, snažno in svetlo, v središču mesta, se odda enemu ali dvema stalnima gospodom ali gospodičnima. Naslov pove upravo »Slov.« pod »Soba«. (s)

Lepo sobo
s šteditilnikom v novi hiši takoj oddam eni ali dvema osebam na Dolenjski cesti 79 — tretja hiša od Jelačiča. (s)

Lepo opremlj. sobo
oddam 2 dijakoma ali gospodom po zmerni ceni. Poizve se: Vodmatska ul. št. 19. (s)

Vnajem

Lokal
in sobo v novi vogalni hiši na prometni ulici, primeren za brivca ali modistinjo oddam s 1. febr. Vprašati Krezova 37, v mesnici Krušič. (n)

Poizvedbe

Friderika Ogrič
Rue Mazlum Pacha 2 — Alexandria, Egypt — išče gospodično Viktorijo Samec iz Kamnika (Graben št. 5). (e)

Objave

Pozor, dolžniki!
Kako poravnate dolgove po novem zakonu in preprečite rušenje — Vam uredi Posredovalnica — Wolfova 1. (o)

Posestva

Naprodaj hiša
pripravna za trgovino ali obrt, ter njive in stavbne parcele. Pozve se: Novo mesto, Stemburjeva 5. (p)

Krasna parcela
velika, v idiličnem, zdravem, solnčnem kraju severno Ljubljane, 25.000 m² po zelo primerni ceni naprodaj. Zelo ugodno za sanatorij. Električni poleg. Oddam tudi manjši kompleks. Ponudbe pod zn. »Kupim takoj« št. 388 na upravo »Slovenca«. (p)

Hišo z vrtom
v okolici Ljubljane ceno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 353. (p)

Več parcel
imam naprodaj v Vodmatu, Zeleni jami in na Selu. Vzajem tudi vložne knjižice Mestne, Ljudske in Kmečke hranilnice. — J. Oražem, Moste, Predovičeva ulica 5. (p)

Investicije

ki se hitro amortizirajo in so vrh tega tudi dobičkanosne:

naši mali in veliki oglasi!

Malenkostni stroški zanje se z naročili in nakupi hitro povrnejo v blagajno.

Če Vam je prav, Vam kaj več povemo ustno. Pokličite nas na telefon št. 2992.

Glasba

Samo 5 Din

na uro računa za poučevanje klavirja na domu Aleksander Križman, Zaloška cesta 16, Moste. (g)

Pianino

s krasnim glasom, nov, in harmoniji na 10 reg. pod ceno naprodaj. — Naslov pove Dežela, poštni predal 101, Ljubljana. (g)

Razno

Knjigovodstva

v trgovskih in industrijskih podjetjih upelje, ureja in vodi strokovnašsko proti zmernemu honorariju Informacijska pisarna, Maribor, Jurčičeva ulica št. 8/L. (r)

Svinčnik

razsazionalni nemški patent, ekonomičen, traja 20 krat dalje, neobhodno potreben za vsakega. Cena 3.60 Din, v barvah ali kopirni svinčnik 6.50 Din. Preprodajalcem popust. Iščemo zastopnike za vsa mesta. Taub I., Subotica. (r)

Potujem v Trst

ob enem lahko uredim za dve trgoškega ali privatnega značaja proti mali odškodnini. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 401. (r)

Kupimo

Kupim

več vagonov suhih bukovih drv in 2 do 3 vagona krajnikov in žamaja. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Drva« 391. (k)

Vsakovrstno

zlato kopale
po najvišjih cenah CERNE, juvelir Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

NOgavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdka Karl Prelog Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Orchova jedrca

domače in istrsko brinje ter fige za žganjekuho nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana. (l)

Odpadke od žage

dobro osušene in kratko žagane, prodaja v vsaki množini Ivan Šiška, Metelkova ul. 4, Ljubljana.

115 Din

1 m³ žaganih bukovih drv, prvovrstnih, franko hiša, nudi Velepič, Sv. Jerneja cesta 25. Telefon 27-08. (t)

A. & E. Skaberne

Ljubljana

Uvoz in prodaja angleškega in češkega sukna, volnenega blaga in svile

Važno

Važno

V račun jemljemo (do preklica) tudi **hranilne knjižice** prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov!

A. & E. Skaberne - Ljubljana

HUMAR FRANC

splošno čevljarstvo, Moste, Zvezna ulica št. 8 (Zelena jama). — Najfinejša izdelava vseh vrst čevljev za dame in gospode. Sprejemam v popravilo galoš in snežne čevlje in vsa v to stroko spadajoča dela. Izvršujem strokovno barvanje čevljev.

Prodaj
dve perzijski preprogi. — Ogledati od 1—4 v Florijanski ulici 22/L. (l)

Lepa zimskajabolka

po **2 Din** pri **Gospodarski zvezi**

Sir trapist

različnih vrst od 12 Din naprej nudi Mlekarna — Mediatova hiša — Dunajska cesta 17. (l)

Črne suknje

najboljši nakup. — Anton Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (l)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Naj le dežuje!
Moj puder vedno ostane na licu!
Odkrila sem naslednje: če je resnično dober puder iz riža zmešan s peno smetane, kakor je to pri pudru Tokalon, potem ostane ure in ure na licu kljub vetru, dežju in celo v najbolj razžarjeni plesni dvorani. Puder Tokalon s peno smetane se pripoji licu, ostane pa neviden. Ta puder je odlično sredstvo za krepcanje kože, ker poživlja kožno tkivo in nikdar ne zamaši znojnic. Sedaj je moja polt vedno enaka, svetla, nežna in vsako mlado dekletko me zaradi nje zavidajo, moški pa jo občudujejo.

Oblastveno dovoljena razprodaja

vse vrste manufakturnega blaga izpod nabavne cene pri

Oblačilnici „Ilirija“
Mestni trg 17/L, Ljubljana

Mlinarji!

Rz. prosa, ajda in tečme kupite najceneje pri **A. VOLK, LJUBLJANA** Veletrgovina žita in moka. Resljeva cesta 24.

Inserati

v »Slovencu« imajo največji uspeh.

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena soproga, mati, stara mati, sestra, teta in tašča, gospa

Marja Puc roj. Petrovčič vdova Jančič

soproga poštnega zvančičnika

dne 10. januarja po dolgem, mukapolnem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, mirno umrla.

Pogreb nepozabne bo v četrtek 12. januarja ob 2 popoldne izpred mrtvaške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 11. januarja 1932.

FRANC PUC, soprog; **FRANC, KARL, JOZEF, IVAN, FERDINAND** in **ANA**, otroci; **MARJANA HOGE**, sestra; **TEREZIJA** roj. **NOVAK** in **ALOZIJA** roj. **STOK**, snahi, in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

P. C. Wren:

Lepi Mihael

»Ali je bil to tisti vojak brez čepice, ki je ležal na tleh? Najbrže se šalite z menoj?«

»Ne vem, kdo je bil. In tudi šaliti se nočem z vami. Pred leti sem nekoč videl v Brandonu dva ali tri dečke in dve zelo lepi deklici. Ta vojak bi bil lahko eden tistih dečkov, kajti starost bi bila primerna. Na drugi strani pa najbrže ni imel niti najmanjše zveze s papirjem, in tudi ne kateri drug izmed legionarjev na stehi, izvemši podčastnika, ki pa prav gotovo ni bil Mihael Geste. Kajti bil je mož približno štiridesetih do petinštiridesetih let in, kakor sem že omenil, ni bil Anglež.«

»Mihael bi moral biti star približno dvajset let,« je rekel Lawrence. Bil je najstarejši nečak. Toda moj dragi »eufolais, Geste niso tatovi! To so nečaki lady Brandonove... Moram si položiti na glavo leden obkladek.«

»Jaz bi bil prenesel zadnje tedne cele množine ledu na svoji glavi, George. Le pomislite, da sta k vsemu temu bila tam tudi še umorjeni podčastnik in trobentač, ki je zginil brez sledu.«

»Pustite me z vašim trobentačem in podčastnikom,« je nevoljno odgovoril. »Mihael Geste!... Lady Brandon! Oprostite mi, stari prijatelj, in nadaljujte s pripovedovanjem... se je opravičil George Lawrence, se naslonil nazaj v svoj sedež in gledal v praznino proti stropu. »Lady Brandon!...«

Ko je drdral vlak po požgani obrežni krajini proti Lagosu, je nadaljeval major svojo povest.

»Moj seržant se je okrenil k meni: »Ali smem pokorno vprašati, kaj je na papirju?«

»Priznanje tatu, ki je ukradel sloveč dragulj,« sem mu odgovoril.

»Kateri od njiju je bil tat?« je vprašal seržant.
»Lahko mi stavite še par vprašanj, bedak!« sem rekel. »Vprašajte me, kje je trobentač, čigav je ta bajonet in kdo je postavil mrtvece k linam, kdo je dvakrat ustrelil in ako sem blazen ali vse to sanjam. Toda sedaj pojdite z menoj, bova spodaj vse še enkrat temeljito preiskala, potem bova šla jest in se bova o vsem mirno pomenila, preden bova pokopala te hrabre tovariše. En odelek naših ljudi ostane tukaj za posadko, drugi pa se vrnejo v Tokoto. Vi boste prevzeli poveljstvo do nadaljnega, dokler ne prispejo novi ukazi in zamenjava.«

Seržant zaradi tega ni bil baš navdušen. »Tukaj ostati cele tedne!« je rekel klavrno.

Spodaj sva vse obhodila in kakor preje nisva našla nič sumljivega. O trobentaču ni bilo nikakega sledu. Nisem bil več zmožen, čuditi se, spoprijaznil sem se s stvarmi, kakršne so bile. Pa dobro, to je bil pač kraj, na katerem morijo nenavzoči ljudje svoje poveljnike, kjer zginjajo vojaki kakor cigaretni dim in kjer človek najde angleška pisma v rokah mrtvega Francoza, pisma, ki se nanašajo na lastne prijatelje. Zelo dobro. Je že tako.

Zapustili smo trdnjavo in se odpravili na zelenico, kjer je moj večji Ahmet pripravil obed. Nima pomena, da bi navajal vse svoje domneve, ki so se kmalu izkazale za napačne. Naj povem, da so mi misli divje krožile po glavi, ne da bi prišel do uporabne razlage vseh tistih ugank. K vsemu temu sem doživel še to prijetnost, da se je zvečer moštvo uprlo.

Ob četrti uri sem velel seržantu, naj pozove ljudi v zbor, da bi iz njih izbral posadko za Zinderneuf.

Seržant Dufour se je obotavljal ustavit pred menoj, namesto da bi odstopil in izvršil moj ukaz.

»Kaj je?« sem ga ostro vprašal.
»Prišlo bo do poloma,« je jecljal.

»O, takoj bo tu!« sem siknil, »in jaz vas polomim, ako boste uganjali budalosti. O čem mi sploh govorite?«

Seržant Lebaudy pravi, da pravi korporal Brille, da ljudje pravijo...«

»Za deset tisoč grmečih vragov,« sem zavpil, »vi pravite, da on pravi, da ljudje pravijo, da stara mati pravi,« sem ga zasmehoval. »Zginite, čvekač!« sem zarjul. »Čez deset sekund se pokazem pred vrati in ako ne boste z vso vašo čvekaško družbo stali v pozornost, potem...« — in moj ubogi seržant je zbežal na delo.

Ker sem bil podzavestno pripravljen na kaj takega, sem bil tembolj razjarjen. Ali bi mogel človek pričakovati kaj drugega od takihle nevednih, praznovernih štorov, ki sicer ne poznajo strahu proti živemu sovražniku; nihče jim ni enak, sleherni je junak v boju. Toda ta hiša smrti s svojimi stražami in trdnjavo, v katero se je bil odpravil njihov tovariš, ne da bi se kasneje zopet pojavil, vse to jim je bilo grozno.

Rastignac je bil vzrok vsega. Vojaki so videli, da bi se bil dal raje ustreliti, ko da bi šel v trdnjavo. Rastignac, ta neustrašni, brezobzirni vrag, ki se je moral zahvaliti le svoji hrabrosti, da ga niso vtaknili zaradi njegovih pregreškov v kazensko četo. In ta, do blaznosti smeli vojščak, se ni upal vstopiti v trdnjavo. In nič ni tako nalezljivo kakor takšen strah...«

No dobro, eno zlo več, s katerim je bilo treba računati. Ako se bo moštvo branilo iti v Fort Zinderneuf, se bo pač branilo — prav. Toda jaz jim bom pokazal, kaj se pravi upirati se moji volji.

A! Bom že z njimi obračunal, sem si mislil, ko sem odjezdil na mulo proti trdnjavi. Tam sem ukazal Dufourju in Lebaudyju, naj sestavi oddelek iz najslabših ljudi, kar smo jih imeli. Ti naj bi šli v trdnjavo Zinderneuf ali v grob, ki je bil pripravljen za padlo posadko.

Ljudska knjižnica: Iz založništva Jugoslov. knjigarnice v Ljubljani: 29 zvezek: Sovinski; 30 zvezek: Slavica; 31 zvezek: Slavica; 32 zvezek: Slavica; 33 zvezek: Slavica; 34 zvezek: Slavica; 35 zvezek: Slavica; 36 zvezek: Slavica; 37 zvezek: Slavica; 38 zvezek: Slavica; 39 zvezek: Slavica; 40 zvezek: Slavica; 41 zvezek: Slavica; 42 zvezek: Slavica; 43 zvezek: Slavica; 44 zvezek: Slavica; 45 zvezek: Slavica; 46 zvezek: Slavica; 47 zvezek: Slavica; 48 zvezek: Slavica; 49 zvezek: Slavica; 50 zvezek: Slavica; 51 zvezek: Slavica; 52 zvezek: Slavica; 53 zvezek: Slavica; 54 zvezek: Slavica; 55 zvezek: Slavica; 56 zvezek: Slavica; 57 zvezek: Slavica; 58 zvezek: Slavica; 59 zvezek: Slavica; 60 zvezek: Slavica; 61 zvezek: Slavica; 62 zvezek: Slavica; 63 zvezek: Slavica; 64 zvezek: Slavica; 65 zvezek: Slavica; 66 zvezek: Slavica; 67 zvezek: Slavica; 68 zvezek: Slavica; 69 zvezek: Slavica; 70 zvezek: Slavica; 71 zvezek: Slavica; 72 zvezek: Slavica; 73 zvezek: Slavica; 74 zvezek: Slavica; 75 zvezek: Slavica; 76 zvezek: Slavica; 77 zvezek: Slavica; 78 zvezek: Slavica; 79 zvezek: Slavica; 80 zvezek: Slavica; 81 zvezek: Slavica; 82 zvezek: Slavica; 83 zvezek: Slavica; 84 zvezek: Slavica; 85 zvezek: Slavica; 86 zvezek: Slavica; 87 zvezek: Slavica; 88 zvezek: Slavica; 89 zvezek: Slavica; 90 zvezek: Slavica; 91 zvezek: Slavica; 92 zvezek: Slavica; 93 zvezek: Slavica; 94 zvezek: Slavica; 95 zvezek: Slavica; 96 zvezek: Slavica; 97 zvezek: Slavica; 98 zvezek: Slavica; 99 zvezek: Slavica; 100 zvezek: Slavica.